

HRVATSKI VOJNIK

EUR 2,10 / CAD 3,00 / AUD 3,30 / USA 2,00 / CHF 3,50 / SLO EUR 1,80 / SEK 17,00 / NOK 17,00 / DKK 15,50 / GBP 1,30

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X
9 17713305000003

RAZGOVOR |

PUKOVNIK OLIVIER ROUANET
VOJNI IZASLANIK REPUBLIKE FRANCUSKE U RH

**RAKETNE TOPOVNJAČE
VUKOVAR I DUBROVNIK**

PRVO TOPNIČKO GAĐANJE

PRVI AMERIČKO-HRVATSKI CS OMLT

Biološka
sigurnost

BIOTEHNOLOŠKA
REVOLUCIJA
I GLOBALNA
SIGURNOST

Hrvatski vojni promatrači
MIROSLAV VAGNER,
HRVATSKI UN-REKORDER

PALUBNI BORBENI AVIONI - SAD

CONTRIBUTING TO PEACE AND STABILITY THROUGH EURO-ATLANTIC INTEGRATION

Croatia, Zagreb - March 5-6 2009

NEFORMALNI SASTANAK MINISTARA OBRANE DRŽAVA JUGOISTOČNE EUROPE

U zagrebačkom hotelu Westin 6. ožujka 2009. održava se neformalni sastanak ministara obrane država Jugoistočne Europe, na kojemu će, uz domaćina susreta ministra obrane RH Branka Vukelića, sudjelovati ministri obrane i visoki dužnosnici ministarstava obrane država članica Američko-jadranske povelje, Italije, Slovenije, Mađarske, Rumunjske, Bugarske, Grčke, Turske i Srbije te predstavnici NATO-a.

Na neformalnom sastanku ministara pod nazivom "NATO u Jugoistočnoj Europi: Doprinos miru i stabilnosti kroz euroatlantske integracije", tema razgovora jesu izazovi i trendovi sigurnosti u Jugoistočnoj Europi, nove mogućnosti regionalne suradnje u sklopu Američko-jadranske povelje, uloga NATO-a u Jugoistočnoj Europi kroz suradnju i pomoć u reformi sigurnosnog i obrambenog sektora, proširenje NATO-a iz perspektive regije i euroatlantskih integracija te doprinos država miru i stabilnosti kroz mirovne operacije u svijetu.

8

PRVO TOPNIČKO GAĐANJE

Tijek obuke pratio je zapovjednik Flotile HRM-a kapetan bojnog broda Marin Stošić, koji je pohvalio posade dvaju brodova, njihovu uvježbanost i motiviranost, kao i brzinu svladavanja obuke, te je još jednom izrazio zadovoljstvo pokazanim mogućnostima novonabavljenih raketnih topovnjača

PRVI
AMERIČKO-
-HRVATSKI
CS OMLT

IO

Vrhunski primjer MEĐUNARODNE SURADNJE

Uspješno provedena vježba rezultat je zajedničkog uvježbavanja koje na vojnom poligonu "Gašinci" od početka veljače provode naši i američki vojnici. Uvježbavanje će trajati do sredine ožujka, kad će CS OMLT, u kojemu je Hrvatska vodeća nacija - što je za nas veliko priznanje, ali i odgovornost, biti potpuno spremna za upućivanje u misiju

Naslovnicu snimio Davor KIRIN

Ovih dana Francuska će dovršiti proceduru ratifikacije Protokola o pristupanju Hrvatske Sjevernoatlantskom savezu. Ta politička potpora na najbolji način odražava naš stav o spremnosti Hrvatske da uđe u NATO. Francuska, koja s Njemačkom organizira samit u Strasbourg i Kehlu, bila bi izuzetno počašćena da Hrvatska pristupi NATO-u baš na tom samitu

4

Francuska snažno podupire PRIDRUŽIVANJE HRVATSKE EUROPSKOJ UNIJI I NATO-u

MORH I OSRH

- 7 **NOVOSTI IZ MORH-a**
Ministar Vukelić susreo se s veleposlanikom Velike Britanije i Sjeverne Irske
- 12 **HRVATSKI VOJNI PROMATRAČI**
Hrvatski UN-rekorder
- 15 **NOVOSTI IZ OSRH-a**
Osma obljetnica OSMVO-a
- 16 **NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
- 20 **BIOLOŠKA SIGURNOST**
Biotehnološka revolucija i globalna sigurnost
- 23 **ZRAKOPLOVSTVO**
Palubni borbeni avioni - Sjedinjene Američke Države
- 24 **MORNARICA**
Brodovima protiv balističkih projektila
- 25 **VOJNA POVIJEST**
Suhoj Su-7
- 26 **PODLISTAK**
Indonezija 1965.
- 28 **DOMOVINSKI RAT**
Zapisi Borisava Jovića - memoarsko gradivo o suradnji JNA i srpskog vodstva u pripremi i provedbi agresije na Republiku Hrvatsku (III. dio)
- 29 **DUHOVNOST**
Snaga molitve
- 30 **INFORMATOR**
Biblioteka, vremeplov, filmoteka, infokutak
- 31 **IZ ZBIRKI VOJNOG MUZEJA**
Službena ljetna odora stožernog admirala Svete Letice

VOJNA TEHNIKA

MAGAZIN

Vesna PINTARIĆ, snimio Davor KIRIN

gg

Ovih dana Francuska će dovršiti proceduru ratifikacije Protokola o pristupanju Hrvatske Sjevernoatlantskom savezu. Ta politička potpora na najbolji način odražava naš stav o spremnosti Hrvatske da uđe u NATO. Francuska, koja s Njemačkom organizira samit u Strasbourg i Kehlu, bila bi izuzetno počašćena da Hrvatska pristupi NATO-u baš na tom samitu

Pukovnik Olivier Rouanet,
vojni izaslanik Republike Francuske u RH

Francuska PRIDRUŽIVANJE HRVATSKE EUR

Hrvatske težnje pristupanju Europskoj uniji i NATO-u imaju veliku potporu Francuske, što potvrđuju i dobri francusko-hrvatski bilateralni odnosi, u kojima se kao jedan od prioriteta ističe i suradnja na vojnoobrambenom području. O vojnog segmentu suradnje između dviju zemalja razgovarali smo s francuskim vojnim izaslanikom u RH, pukovnikom Olivierom Rouanetom.

Na dužnosti ste vojnog izaslanika u Hrvatskoj od 2007., a prije preuzimanja sadašnje dužnosti završili ste i Zapovjed-

no-stožernu školu OSRH-a. Molimo da se ukratko osvrnete na svoja iskustva školovanja i boravka u RH.

Kao što ste spomenuli, bio sam polaznik dvanaestog naraštaja Zapovjedno-stožerne škole, godište 2003/2004., i to mi je bilo sjajno iskustvo. U to vrijeme bio sam zapravo jedini strani polaznik, što me je prisililo, odnosno omogućilo mi da brzo napredujem u svladavanju vašeg jezika. To školovanje zasigurno je jedno od iskustava u mojoj karijeri koja su me najviše obogatila. Ono mi je omogućilo da bolje shvatim smjernice,

proceduru i načine djelovanja unutar hrvatskih Oružanih snaga. Povrh toga, ono mi je dalo prilike da stvorim kolegijalne i prijateljske veze, koje su ostale do danas. Razumije se da je to iskustvo bilo izvrsna i nenadomjestiva priprema za moj sadašnji posao vojnog izaslanika jer su mi poznavanje okoline, jezika i napose kadrova Oružanih snaga u samom startu omogućili da se lakše snađem u obnašanju nove funkcije.

Kako biste ocijenili svoj dosadašnji mandat na dužnosti vojnog izaslanika te odnose naših dviju zemalja na području vojno-obrambene suradnje, koja se ističe kao jedan od prioriteta ukupne francusko-hrvatske bilateralne suradnje?

Svoj mandat doživljavam kao naslijede koje trebam njegovati. Ako se vojna i obrambena suradnja, između naših dviju zemalja danas može opisati kao intenzivna i kvalitetna, to je jednostavno zato što ona traje, odvija se kontinuirano. Koristim se zacrtanim smjernicama i naporima koje su dosad uložile i hrvatska i francuska strana. Zauzvrat, nastojim i dalje djelovati u istom smjeru, uz prilagođavanje i, ako je moguće, proširivanje i poboljšavanje postojeće suradnje. S francuske strane, uživam veliku slobodu djelovanja, što moj posao čini doista uzbudljivim. S hrvatske strane, pak, iskazuje se jednak želja za zajedničkim projektima i jednaka volja da se oni realiziraju. Rezultat naše suradnje odsad se konkretnizira na terenu, na operacionalnoj razini,

držimo da poznavanje francuskog jezika može biti od važnosti za hrvatsko osoblje razmješteno u operacijama u frankofonim područjima (Zapadna Sahara, Libanon, Obala Bjelokosti, Čad...) kao i za ono koje služi u okrilju NATO-a – gdje je francuski drugi službeni jezik – te posebice u Bruxellesu, gdje je francuski neizostavan u svakodnevnom životu.

Osim toga, mi Hrvatskoj nudimo različite tečajeve, od kojih je najvažniji onaj pri Collège Interarmées de Défense, ekvivalent vaše Ratne škole, koja hrvatskom polazniku omogućava kvalitetno školovanje u trajanju od jedne godine i to u zavidnom okružju, jer se predavanja održavaju otprilike tristo metara od Eiffelova tornja, u samom srcu Pariza.

Moram naglasiti da sam dosad nailazio isključivo na pozitivne odjeke izobrazbe koju smo nudili, bilo kod samih polaznika bilo kod njihovih nadređenih koji cijene dodatnu vrijednost francuske obuke. Istodobno, hrvatski polaznici uživaju dobar glas, marljivi su i motivirani, čime pridonose tome da njihovi francuski ili drugi strani kolege bolje upoznaju hrvatske Oružane snage.

Što se tiče vojno-tehničke suradnje, koje projekte smatraate vrijednima istaknuti?

Francuska obrambena industrija priznata je kao opskrbljivač kvalitetnom opremom i naoružanjem koje se uglavnom upotrebljava u vanjskim operacijama i u teškim uvjetima.

Hrvatski angažman u okrilju Europske unije u korist stabilnosti regije Darfur vrlo je cijenjen. Vijesti o hrvatskim vojnicima koje mi pristižu iz Čada ili Afganistana, gdje hrvatski i francuski vojnici dijele kamp Warehouse, potiču me da potvrdim vrlo pozitivne ocjene o njima. Hrvatski se vojnici smatraju ozbiljnima, profesionalnima i ophode se s poštovanjem prema lokalnom stanovništvu

snažno podupire OPSKOJ UNIJI I NATO-u

dan u Afganistanu ili Čadu, a sutra na nekom drugom poprištu operacija.

Sve se više naših časnika i vojnih stručnjaka sposobljava na svim razinama izobrazbe, pa i onoj najvišoj, u vašoj ratnoj školi. Kako ocjenjujete dosadašnju suradnju na području vojnog obrazovanja?

Na području vojnog obrazovanja, za početak smo se odlučili posvetiti poticanju učenja francuskog jezika u Hrvatskoj, ponajprije zato što nam se to čini osnovnim preduvjetom za brojne aktivnosti bilateralne suradnje. Štoviše,

Ona uz to pokriva širok spektar mogućnosti, što joj dopušta da, u danom slučaju, odgovori gotovo u potpunosti na izazove vezane uz modernizaciju hrvatskih Oružanih snaga. Opredijeliti se za francuski proizvod znači odabrati neovisno rješenje, koje je ujedno kompatibilno standardima NATO-a.

Francuski vojni brodovi česti su gosti Splita i HRM-a, što otvara velike mogućnosti za razmjenu znanja i iskustava... Kako ocjenjujete vojnu suradnju s HRM-om i ostalim granama OSRH?

Francuska želi pridruživanje Hrvatske Europskoj uniji.

U toj perspektivi, rastuće zanimanje Hrvatske za pitanja europske sigurnosne i obrambene suradnje potiče nas da odsad uključimo Hrvatsku u različite europske inicijative u spomenutom području

Bilateralna suradnja među našim dvjema mornaricama oslanja se na audit Hrvatske ratne mornarice, koje je Francuska mornarica provela od ožujka do listopada 2005. godine. Danas smo počašćeni i zadovoljni jer vidimo da je hrvatska ratna mornarica primijenila određeni broj prijedloga iz audita.

Naša suradnja s Hrvatskom ratnom mornaricom odsad se usredotočuje na određen broj projekata poput borbe protiv morskih mina ili razmjene iskustava u području djelovanja države na moru. Kao što ste spomenuli, dolazak vojnih brodova pruža uvijek priliku za plodonosna zajednička vježbanja.

Usporedno s time, razvijamo suradnju na svim razinama s gotovo svim visokim zapovjedništvima hrvatskih Oružanih snaga. Riječ je o političko-vojnim razgovorima, razmjeni iskustava, posjetima dužnosnika, tečajevima, misijama, zajedničkim uvježbavanjima itd.

Prošle godine, za francuski Dan državnosti prvi put su petorica hrvatskih vojnika koji su bili u misiji UNDOF dobili čast da sudjeluju u mimohodu na Elizejskim poljanama. Molimo da to ukratko prokomentirate.

Četrnaestog srpnja prošle godine, predsjednik Sarkozy je odlučio posebnu čast iskazati UN-u, pozivajući određeni broj vojnika iz različitih kontingenata da sudjeluju u mimohodu na Elizejskim poljanama. Kad smo za tu prigodu kontaktirali odgovarajuće hrvatske vlasti, bili smo vrlo sretni zbog njihove izuzetno pozitivne reakcije i tako su petorica hrvatskih vojnika mogli sudjelovati u tom događaju, koji se, mislim, za svakog od njih pokazao kao nezaboravno iskustvo. Kao kadet

akademije Saint-Cyr, i ja sam imao prigodu sudjelovati u takvom vojnem mimohodu na Elizejskim poljanama i uvjeravam vas da je to nešto čega se čovjek sjeća cijelog života.

Htio bih također napomenuti da je ceremonija uveličana nazočnošću šefova država i vrla utemeljitelja posve nove Unije za Mediteran, među kojima je, Francuskoj na veliku čast bio i predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić.

Pripadnici hrvatskih Oružanih snaga u mirovnim su misijama diljem svijeta, a odnedavno i u misiji EUFOR, u kojoj je Francuska vodeća nacija. Imate li kakvih saznanja o iskustvima i dojmovima u pogledu suradnje s hrvatskim vojnicima u Čadu?

Hrvatska odluka da pošalje vojnike u misiju EUFOR, a posebice vojnike specijalnih snaga, svjedoči o važnosti koju Hrvatska pridaje operacijama u sklopu Europske sigurnosne i obrambene politike. Hrvatski angažman u okrilju Europske unije u korist stabilnosti regije Darfur vrlo je cijenjen.

Vijesti o hrvatskim vojnicima koje mi pristižu iz Čada ili Afganistana, gdje hrvatski i francuski vojnici dijele kamp Warehouse, potiču me da potvrdim vrlo pozitivne ocjene o njima. Hrvatski se vojnici smatraju ozbiljnima, profesionalnima i ophode se s poštovanjem prema lokalnom stanovništvu.

Hrvatska uskoro očekuje prijam u punopravno članstvo Sjevernoatlantskog saveza. Kao vojni izaslanik zemlje koja je jedna od osnivačica NATO-a, kako procjenjujete spremnost naših Oružanih snaga za Savez i kakvu potporu Hrvatska može očekivati od Francuske na putu ulaska u NATO i EU?

Slijedom pozitivnog glasanja u francuskom parlamentu početkom veljače, Francuska će ovih dana dovršiti proceduru ratifikacije Protokola o pristupanju Hrvatske Sjevernoatlantskom savezu. Ta politička potpora na najbolji način odražava naš stav o spremnosti Hrvatske da uđe u NATO. Francuska, koja s Njemačkom organizira samit u Strasbourg i Kehlu, bila bi izuzetno počašćena da Hrvatska pristupi NATO-u baš na tom samitu.

Osim toga, Francuska, kao što je to pokazala tijekom predsjedanja Europskom unijom, želi pridruživanje Hrvatske Europskoj uniji. U toj perspektivi, rastuće zanimanje Hrvatske za pitanja europske sigurnosne i obrambene suradnje potiče nas da odsad uključimo Hrvatsku u različite europske inicijative u spomenutom području.. ■

Ministar Vukelić susreo se s veleposlanikom VELIKE BRITANIJE I SJEVERNE IRSKE

Ministar obrane Branko Vukelić susreo se s veleposlanikom Velike Britanije i Sjeverne Irske, NJ.E. Davidom Greameom Bluntom. Na sastanku je sa zadovoljstvom konstatirano da je suradnja na području obrane dviju zemalja iznimno dobra i da u različitim segmentima postoji mogućnost kvalitetne nadogradnje. Ministar Vukelić izrazio je zahvalnost na potpori u procesu ulaska u NATO.

Veleposlanik Blunt rekao je da njegova zemlja visoko cijeni hrvatsko sudjelovanje u mirovnim misijama i hrvatski doprinos globalnoj sigurnosti, a pripadnike naših Oružanih snaga smatra iznimno kvalitetnim. Ministar obrane Branko Vukelić i veleposlanik David Gream Blunt razmijenili su mišljenja o hrvatskom pridruživanju NATO-u u procesu pridruživanja EU-u. Složili su se da je suradnja u regiji velik doprinos stabilnosti. Ministar Vukelić istaknuo je da će predstojeći sastanak ministara obrane Jugoistočne Europe biti daljnji korak u izgradnji odnosa na tom području.

Snimio Davor KIRIN

Ministar obrane posjetio ZRAKOPLOVNO-TEHNIČKI ZAVOD

Ministar obrane Branko Vukelić i načelnik Glavnog stožera OSRH general zbora Josip Lucić te državni tajnik Mate Raboteg i zamjenik načelnika GSO-SRH-a general pukovnik Slavko Barić održali su 27. veljače sastanak s čelnicima Zrakoplovno-tehničkog zavoda u Velikoj Gorici i predstvincima Samostalnog sindikata djelatnika u zrakoplovstvu te potom i sastanak s djelatnicima ZTZ-a. U razgovoru s djelatnicima ZTZ-a, ministar Vukelić još je jednom istaknuo kako se ZTZ izdvaja iz sustava MORH-a sa svrhom da mu se omogući

razvoj i tržišno poslovanje, a ekonomski studija dokazuju da ZTZ ima perspektivu. Izdvajanjem iz sustava MORH-a, ZTZ će moći ostvarivati vlastite prihode i djelatnici će moći biti plaćeni na tržišnim osnovama, a MORH, odnosno Hrvatsko ratno zrakoplovstvo, i dalje će ostati jedan od najvažnijih klijenata Zavoda. Istaknuto je kako je napravljen i plan potreba OSRH-a za uslugama ZTZ-a za razdoblje 2009.-2013., u kojem se i očekuje tržišno pozicioniranje Zavoda. Na sastanku s čelnicima ZTZ-a državni tajnik Mate Raboteg izvjestio je

kako se, prema poslovnom planu izdvajanja, očekuje da se za tri tjedna dovrše svi potrebni akti za početak samostalnog poslovanja ZTZ-a počevši od travnja ove godine, u skladu sa zaključkom Vlade RH. Dodao je da su u tijeku aktivnosti vezane uz procjenu imovine buduće državne tvrtke, uknjižbu nekretnina, izradu prijedloga sporazuma za prelazak djelatnika u novu tvrtku odnosno rješavanje njihova statusa te priprema ugovora kojim će se regulirati odnosi između MORH-a i ZTZ-a nakon njegova izdvajanja.

OJI

Pjer Šimunović imenovan novim DRŽAVNIM TAJNIKOM MORH-a

Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog ministra obrane Branka Vukelića, 26. veljače imenovala je državnim tajnikom Ministarstva obrane Pjera Šimunovića, dosadašnjeg ravnatelja Uprave za obrambenu politiku. Državni tajnik Šimunović rođen je 8. siječnja 1962. u Splitu. Diplomirao je talijanski jezik i komparativnu književnost na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, a magistrirao iz područja ratnih studija na King's College u Londonu. U bogatoj profesionalnoj karijeri, među ostalim, bavio se novinarstvom i producentskim radom, a radio je i za novinsku kuću BBC World Service Radio u Londonu, gdje je pratilo vanjsku politiku. Autor je mnogih političkih i obram-

benih studija s područja mirovnih operacija ratnih sukoba, vojne industrije i euroatlantskih integracija, objavljenih u specijaliziranim međunarodnim publikacijama, kao što su Europe, The Journal of Slavic Military Studies, International Peacekeeping i druge. U posljednjih deset godina aktivan je kao dužnosnik Vlade RH. Od 1998. u Ministarstvu vanjskih poslova obavlja različite dužnosti, a u ožujku 2004. imenovan je pomoćnikom ministra i nacionalnim koordinatorom za NATO. Šimunović je od kolovoza 2008. u MORH-u, gdje je dosad obnašao dužnost ravnatelja Uprave za obrambenu politiku. Nositelj je Spomenice Domovinskog rata 1991.-1992.

OJI

PRVO TOPNIČKO

Tijek obuke pratio je zapovjednik Flotile HRM-a kapetan bojnog broda Marin Stošić, koji je pohvalio posade dvaju brodova, njihovu uvježbanost i motiviranost, kao i brzinu svladavanja obuke, te je još jednom izrazio zadovoljstvo pokazanim mogućnostima novonabavljenih raketnih topovnjača

Hrvatska ratna mornarica nastavlja s obukom posada raketnih topovnjača *Vukovar* i *Dubrovnik*, a u sklopu obuke provedene od 23. do 27. veljače posade tih dvaju novih brodova u sastavu Flotile HRM-a izvele su 26. veljače prvo topničko gađanje.

Gađanju, kojim je zapovijedao kapetan fregate Milan Blažević, prethodio je teorijski dio obuke za topnike te obuka strojara i radarista, a u skladu s ugovornim obvezama obuku su proveli instruktori iz finske tvrtke Patria. Uz daljinsko gađanje

ČUKO GAĐANJE

topovima 57 mm, kakve imaju i ostale topovnjače iz sastava Flotile, te 23 mm, koji su prvi put u uporabi u HRM-u, u suradnji s HRZ-om obavljeno je i testiranje sustava za upravljanje paljbom 9 LV 225 tako što su u simuliranim borbenim uvjetima posade pratile nalet zrakoplova Pilatus iz 93. ZB Zemunik. U suradnji sa Zapovjedništvom za potporu, pripadnici HRM-a obavili su pregled i testiranje uskladištenog streljiva, a testirani sustav pokazao je visoke sposobnosti u protuzrakoplovnoj te napose proturaketnoj obrani.

Zajedno sa svojim posadama obučavali su se i zapovjednici dvaju brodova, poručnici fregate Srđan Bilić (RTOP-41 *Vukovar*) i Drago Šimić (RTOP-42 *Dubrovnik*), a voditelj Oružnog brodskog odreda poručnik korvete Nikola Bašić izrazio je uime topnika zadovoljstvo provedenim gađanjem. Zapovjednik gađanja Blažević istaknuo je da je to kruna tog dijela obuke, kojim je ujedno provjerен topnički sustav te utvrđeno da su topovi ispravni. Izražavajući zadovoljstvo uspješnom suradnjom sa zrakoplovstvom, napomenuo je da će i ubuduće nastojati provoditi obuku uz njihovu potporu. Također je napomenuo da su, uz posade brodova *Vukovar* i *Dubrovnik*, u obuci sudjelovali i topnici s drugih topovnjača iz sastava Flotile HRM-a te iz Središta za obuku HRM-a, kao i topnici NCP Remontnog brodogradilišta Šibenik. Uskoreno se provodila i obuka za strojare te za elektroničke sustave i sustave za upravljanje paljbom, u koje su, uz posade brodova i djelatnike SzO HRM-a, bili uključeni i djelatnici Pomoćnog centra za elektroniku Split.

Tijek obuke pratio je i zapovjednik Flotile HRM-a kapetan bojnog broda Marin Stojić, koji je pohvalio posade dvaju brodova, njihovu uvježbanost i motiviranost te brzinu svladavanja obuke, napomenuvši da su zadovoljstvo izrazili i finski instruktori. Kao čelnik tima koji je od početka pratilo nabavu topovnjača klase Helsinki, naglasio je da su brodovi dobro održavani i stoga u dobrom stanju te da imaju velike sposobnosti kao ofenzivni odnosno napadni brodovi, ali i kao brodovi za obavljanje zadaća Obalne straže, a dodao je i da ispunjavaju niz normi koje i NATO zahtijeva. Još jednom je izrazio zadovoljstvo pokazanim mogućnostima novonabavljenih raketnih topovnjača, koje su potkraj siječnja predstavljene široj javnosti, zaključivši da je to veliki napredak u sustavu HRM-a. ■

Uz daljinsko gađanje topovima 57 mm, kakve imaju i ostale topovnjače iz sastava Flotile, te 23 mm, koji su prvi put u uporabi u HRM-u, u suradnji s HRZ-om obavljeno je i testiranje sustava za upravljanje paljbom 9 LV 225 tako što su u simuliranim borbenim uvjetima posade pratile nalet zrakoplova Pilatus iz 93. ZB Zemunik

Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT

Vrhunski primjer MEĐUNARODNE OBUCKE

Postupanja i procedure u slučaju napada na konvoj bili su tema situacijske vježbe kojom je prvi američko-hrvatski CS OMLT predstavio svoju uvježbanost i obučenost za sudjelovanje u misiji ISAF u Afganistanu. Vježba je održana 26. veljače na vojnem poligonu "Gašinci", a osim pripadnika CS OMLT-a u njoj su sudjelovali i pripadnici Gardijske oklopno-mehanizirane brigade. Cilj je

bio prikazati način provedbe obuke i dostignute sposobnosti za zajedničko sudjelovanje u misiji, i to simulirajući, u što realnijim uvjetima, situacije vrlo slične onima koje ih mogu očekivati u Afganistanu. Konvoj je inače najzahtjevnia zadaća s kojom se vojnici susreću u misiji, a u vježbi je prikazana reakcija u slučaju ranjavanja pripadnika konvoja, te kako u slučaju napada na konvoj

Uspješno provedena vježba rezultat je zajedničkog uvježbavanja koje na vojnom poligonu "Gašinci" od početka veljače provode naši i američki vojnici. Uvježbavanje će trajati do sredine ožujka, kad će CS OMLT, u kojemu je Hrvatska vodeća nacija - što je za nas veliko priznanje, ali i odgovornost, biti potpuno spremna za upućivanje u misiju

vodeća nacija - što je za nas veliko priznanje, ali i odgovornost, biti potpuno spremna za upućivanje u misiju, gdje će pomagati afganistanskoj vojsci da što bolje usvoji i poboljša doktrinu operativne uporabe vlastitih snaga. Podsjetimo, u Afganistanu će im zadaća biti obučavanje, treniranje i mentoriranje pripadnika ANA-e u izvidništvu, topništву, inženjeriji i zapovjednoj sat-

garde Minnesota i naših Oružanih snaga, što su u svojim izjavama potvrdili i zapovjednik HKoV-a general pukovnik Mladen Kruljac i načelnik američkog Odjela za obrambenu suradnju pukovnik Charles Davis, koji su bili na vježbi. "OMLT koji ste vidjeli ovdje, a koji će biti raspoređen u Afganistanu, odličan je primjer međunarodne suradnje", rekao je pukovnik Davis. On vjeruje da će vojnici u Afganistanu obaviti dobar posao te će se suradnja na sličnim poslovima nastaviti i ubuduće.

"Ovo je vrhunac međunarodne suradnje između Nacionalne garde Minnesota i OSRH-a, a ujedno i najzahtjevnija zadaća koja se postavlja pred naše Oružane snage", izjavio je general Kruljac te iskazao zadovoljstvo dosadašnjim tijekom obuke. Napomenuo je i kako će u sklopu 13. HRVCON-a biti tri OMLT-a, i to pješački, te prvi put Combat Support OMLT i garnizonski OMLT, koji će afganistansku vojsku mentorirati iz funkcionalnog područja logistike. Zapovjednik HKoV-a istaknuo je kako većina pripadnika CS OMLT-a već ima iskustvo sudjelovanja u međunarodnim misijama, a naši vojnici i iskustvo sudjelovanja u Domovinskom ratu.

Sve to, kao i kvalitetna obuka, zasigurno je jamstvo da će oni u Afganistanu napraviti dobar posao te da će Hrvatska opravdati povjerenje koje joj je iskazano kao vodećoj naciji u ovom operativno-mentorskem timu. ■

Uputivanje zajedničkog CS OMLT-a u misiju ISAF u Afganistanu rezultat je višegodišnje izuzetno uspješne suradnje između Nacionalne garde Minnesota i naših Oružanih snaga

MEĐUNARODNE SURADNJE

oklopjeno vozilo štiti neoklopjeno. Za uspješno obavljanje te zadaće potrebna je izuzetno dobra koordinacija i sustav veze između konvoja. Uspješno provedena vježba rezultat je zajedničkog uvježbavanja što ga na vojnom poligonu "Gašinci" od početka veljače provode naši i američki vojnici. Uvježbavanje će trajati do sredine ožujka, kad će CS OMLT u kojemu je Hrvatska

niji te mentoriranje stožera bojne. Prema riječima zapovjednika CS OMLT-a, bojnika Ivana Galovića, ovo je tek početak zajedničke obuke, koja će postajati sve složenija i sve zahtjevnija. A sve radi što kvalitetnijeg i sigurnijeg rada u misiji. Uputivanje zajedničkog CS OMLT-a u misiju ISAF u Afganistanu rezultat je višegodišnje izuzetno uspješne suradnje između Nacionalne

Domagoj VLAHOVIĆ, fotoarhiva Miroslava VAGNERA

Hrvatski UN-REKORDER

Miroslav Vagner je kroz četiri misije postao punim sudionikom i svojevrsnim svjedokom rasta hrvatskog doprinosa mirovnim misijama UN-a. U deset godina prošao je put od nenaoružanog promatrača, koji se u Sijera Leoneu morao oslanjati i na improvizaciju, do zapovjednika hrvatskoga naoružanog kontingenta u Siriji, vrhunski opremljenoga hrvatskim proizvodima i osposobljenoga u hrvatskom središtu

Početkom devedesetih, hrvatski vojnik i branitelj Miroslav Vagner nije bio siguran što bi mislio o stranim vojnicima s plavim beretkama i kacigama i pitao se: "Što sad oni rade u našoj zemlji?" S druge strane, ipak je bio svjestan da su oni u mirovnoj misiji i da su došli pomoći. Dolaskom UN-a u Hrvatsku, masovna ratna događanja ipak su djelomice zaustavljena.

Godine su prolazile, rat je završio, Hrvatska je oslobođena i "plavci" su napustili Hrvatsku. Nije prošlo dugo vremena i hrvatski su vojnici i sami počeli navlačiti plava pokrivala na glavu. Satnik Miroslav Vagner navlači ga češće nego ijedan drugi pripadnik OSRH. "Danas mogu reći da sam, na neki način, postao profesionalni mirovnjak", kaže djelatnik Obučnog središta za međunarodne vojne operacije. Dakako, on je prije svega hrvatski vojnik, ali čovjek koji je dosad radio u četiri UN-ove mirovne misije i na tome ne misli stati. Definitivno se može nazvati profesionalcem za operacije krovne međunarodne organizacije. Hrvatski rekorder!

U dodir sa svjetom mirovnih misija prvi je put došao 1997., kad je zbog znanja engleskog bio poslan na tečaj za koji je onda mislio da je "usputni". To je bilo nedugo nakon Oluje, i

Snimio Domagoj VLAHOVIĆ

Vagner je, kao i mnogi drugi, mislio da hrvatski vojnici, s Domovinskim ratom u srcima i glavama, nisu spremni za mirovne misije i da će se teško prebaciti u ulogu nenaoružanog vojnika-mirotvorca. No, ubrzo nakon toga 1999., kad je bio poslan u Sijera Leone u prvoj skupini od deset hrvatskih vojnih promatrača, počeo je razmišljati drukčije. Uvidio je da je nekadašnje ratno iskustvo zapravo i prednost hrvatskih vojnika, jer svoju misiju mogu sagledati iz više kutova, pa i bolje razumjeti razmišljanja domaćeg stanovništva. Možda je i to tajna već mnogo puta spominjane omiljenosti hrvatskih UN-ovaca u svim dijelovima svijeta.

Od Sijera Leonea i prve naše ekipe prošlo je već deset godina i Vagner je se prisjeća s jasnom, razumnom distancicom. Tada je sve bilo organizirano na brzinu, i časnici nisu dobivali mnogo podataka o samoj misiji. Uostalom, cijela je misija bila još u povojima, a vrlo složena i opasna. Suočavanje s napetim ozračjem, kulturnim šokom, klimom i nizom drugih okolnosti bilo je teško čak i za prekaljene hrvatske ratnike. No, dan za danom, problemi su se počeli rješavati i sve je krenulo u dobrom smjeru. Kako? Pa, kao i u Hrvatskoj vojsci s početka rata, s mnogo snalažljivosti i entuzijazma. U takvoj situaciji, to je bilo pozitivno.

Mali kontingenjt u Sijera Leoneu "odradio je savršen posao" te utro jasan put daljnjem doprinisu hrvatskih vojnika mirovnim misijama

tivno i izazvalo je dobre reakcije nadređenih UN-ovaca. Ukratko, bilo je mnogo *dječjih bolesti* u pripremi, ali Wagner, i iz današnjeg kuta, smatra da je taj mali kontingent u Sijera Leoneu "odradio savršen posao" te utro jasan put dalnjem doprinisu hrvatskih vojnika mirovnim misijama. Wagner se vratio iz Afrike s jasnim uvjerenjem da su pripadnici OSRH itekako sposobni kvalitetno pridonjeti mirovnim misijama, da cijeli naš sustav ima volje, znanja i potencijala za provedbu i većih zadaća.

"Odmah po završetku mandata u UNAM-SIL-u, 2000., bio sam siguran da mi to neće biti i posljednja misija. Posao mi se svidio, kao i osjećaj da sam napravio nešto korisno, upoznao tolike ljude iz različitih zemalja", kaže Wagner, koji se već 2002. vratio na dužnost vojnog promatrača, ali ovaj put u Aziju.

Šok vezan za dolazak u UNMOGIP bio je znatno manji nego u Sijera Leoneu. Osim već stečenog iskustva, pomogla je i mnogo ozbiljnija priprema. "Tada je u Rakitju već bilo osnovano Središte za međunarodne vojne operacije i postojala je priprema, iako kratka, ali učinkovita", prisjeća se satnik. Ipak, dolazak u Kašmir, na granicu Indije i Pakistana, opet je

bilo nešto novo. Misija je postojala već tridesetak godina, a za razliku od Sijera Leonea, na različitim su stranama dvije regularne vojske s tradicijom. Opseg posla i način rada bili su drukčiji, s mnogo vožnji i ophodnji po planinskim vrletima i mnoštvom istraga o kršenju primirja. I pojavio se još jedan dodatni posao - posao novinskog izvjestitelja, Wagner je tada iz UNMOGIP-a redovito slao članke u Hrvatski vojnik te privukao zanimanje mnogih čitatelja za iskustva hrvatskog vojnika koji radi na drugom kraju svijeta.

Iz UNMOGIP-a Wagner se vratio kao vojni promatrač, a u Liberiju se 2005. uputio kao stožerni časnik. Stoga mu se UNMIL čini najlakšom misijom. Nije više bio stalno na terenu i u vozilu, nego je obnašao sličnu zadaću kao i danas u OSMVO-u: radio je kao zamjenik Odjela voditelja obuke u samom središtu misije. Sve osoblje koje je dolazilo u misiju prolazilo je uvodne tečajeve, a Hrvat je bio zadužen za njihovu organizaciju i provedbu. Ondje je proveo čak 15 mjeseci, i vratio se početkom 2007. Bio je potreban Zapovjedništvu, a i sam je htio potpuno završiti svoj posao.

Izbor za zapovjednika prvog hrvatskog kontingenta u misiji UNDOF je pao na Vagnera, koji je time doživio i najveću počast u svojoj vojničkoj karijeri

Miroslav Wagner (lijevo) kao vojni promatrač na planinama Kašmira

Prošle godine, Hrvatska je u misiju UN-a prvi put poslala naoružanu postrojbu, contingent u punom smislu riječi, i to na Golansku visoravan, u UNDOF. Naravno da je zapovjedništvo u tako delikatnoj i važnoj zadaći trebalo biti povjereni nekom iskusnom hrvatskom "mironjaku". Izbor je pao na Vagnera, koji je time doživio i najveću počast u svojoj vojničkoj karijeri. "Mislim da je mojih šest mjeseci ondje prošlo vrlo, vrlo dobro", tvrdi. Strani kolege bili su vrlo iznenađeni profesionalizmom i kvalitetom naših vojnika, a osobito njihovom opremom, koja je uglavnom nosila hrvatske deklaracije.

Miroslav Vagner je, dakle, kroz četiri misije postao i punim sudionikom i svojevrsnim svjedokom rasta hrvatskog doprinosu u mirovnim misijama UN-a. U deset godina prošao je put od nenaoružanog promatrača, koji se u Sijera Leoneu morao oslanjati i na improvizaciju, do zapovjednika naoružanog kontingenta u Siriji, vrhunski opremljenoga hrvatskim proizvodima i sposobljenoga u hrvatskom središtu, možda i najuglednijemu u ovom dijelu Europe. No, nemojte misliti da je to kraj njegove priče. UN virus duboko je u njemu i tjeri ga dalje. Primijetili ste da nije bio u ISAF-u. To mu je želja, a sigurno bi je mogao ostvariti. Ta NATO-ova misija ima sličnosti s UN-ovima, VagnEROVO "mironjaka", ali i ratno iskustvo sigurno može biti od

pomoći već "starosjedilačkoj" hrvatskoj komponenti u ISAF-u. Vjerovali ili ne, takve su ambicije normalne. Njegove četiri misije u hrvatskim su okvirima rekordne, ali u svjetskim... Evo, u UNDOF-u je upoznao neke austrijske dočasnice koji su u UNDOF-u bili i po dvadesetak puta, praktički žive u Siriji. Još prije je našao i na Kanađane koji su bili u desetak različitih misija.

"Osjećam se sposoban, spreman i mogu pomoći", kaže Vagner, ne misleći isključivo na ISAF nego i na druge misije, a osobito je zainteresiran za one nove, jer "voli biti među prvima i probijati led". Što ga još tjeri? Jesu li to materijalni razlozi? Često je mišljenje da oni koji odu van - i mnogo zarade. Vagner tvrdi da se tim novcem možda mogu popuniti neke rupe iz prošlosti, no "nitko se u Hrvatskoj nije obogatio odlaskom u mirovnu misiju". A obitelj? "Navikla je, još od 1991., kad sam otisao u rat, više sam vani nego kod kuće. Obitelj je svjesna naravi mog posla, jasno im je da jedino tako i može biti". Vagneru je draga također što može prenosi svoja iskustva mlađim hrvatskim vojnicima, koji razmišljaju o odlasku u misiju. Svakome preporučuje: "Ako imate mogućnost, idite van! To je budućnost naše i svih vojski modernoga svijeta i iskustvo koje se ne može nadomjestiti nikakvom školom, pripremom, obukom ili tečajem. Koliko to sve vrijedi možete spoznati samo po povratku iz misije". ■

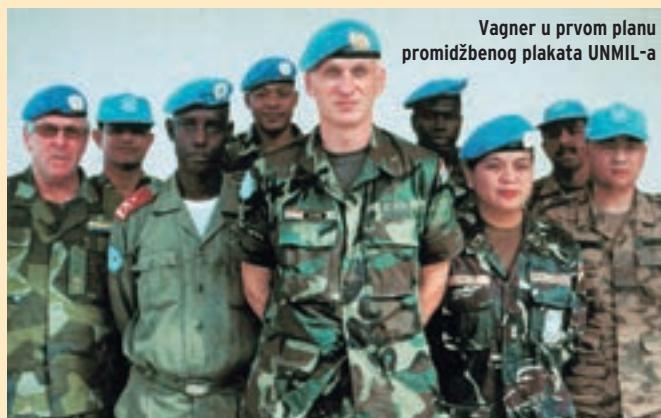
Crtice iz misija

Najdraža misija: U svakom slučaju, ona prva, UNAMSIL u Sijera Leoneu.

Najnapornija misija: UNMOGIP, Indija i Pakistan. Jednostavno zbog velikih udaljenosti, dugotrajnih vožnji i ophodnji na velikim visinama.

Prirodne ljepote: Inače sam iz Slavonskog Broda, dakle dijete nizine. No, zadivile su me planine Kašmira. Krajolici su prekrasni. Svaki kadar u fotoaparatu izgleda kao na razglednicama.

Gastronomска sjećanja: Pakistan je karakterističan po prezačinjenim jelima. U Sijera Leoneu živjeli smo sedam mjeseci na voću, na bananama. Novca je bilo, ali se njime nije imalo što kupiti. Osim voća, bila je riža, riža i samo riža!

Mjesto koje se pamti: Mali gradić Kenema, treći po veličini u Sijera Leoneu, na istoku zemlje. Ondje sam proveo šest mjeseci i imao dobre kontakte i s lokalnim stanovništvom i s kolegama. Na višem je položaju, pa nije bilo vruće, a nije bilo ni malarije, ni komaraca.

Klima: Najbolja sigurno u Siriji. Ondje smo se osjećali kao kod nas na obali, samo bez mora.

Stanovništvo: Najdraži su mi bili ljudi iz Afrike, Sijera Leonea i Liberije. Ljudi su ondje vrlo jednostavni i otvoreni. Sa šakom riže osjećaju se presretni jer znaju da će preživjeti taj dan.

Zanimljivi običaji: Ako u Africi prilazite nekom društvu, morate se prvo obratiti najstarijem članu, inače ste uvrijedili i njega i sve ostale. U Pakistanu, kad odete nekome u posjet, nikada nećete vidjeti ženske članove obitelji, iako su upravo žene pripremile sve što jedete i pijete. U Siriji nije tako.

Kolege UN-ovi: Po profesionalnosti prednjače Britanci i Kanadani, a osobni, ljudski odnosi najbolji su s Južnoamerikancima, primjerice Urugvajcima i Čileancima. Dosta su slični nama, odlično obavljaju posao, a vole se i zabaviti.

Opasnosti: U Sijera Leoneu bilo je mnogo militantnih skupina i često se događalo da kao nenaoružani promatrači naletimo na njihove ilegalne nadzorne točke. Znali su da smo promatrači i bili ponekad i agresivni, više verbalno. No, sve je dobro prošlo.

Osma obljetnica OSMVO-a

Uručenjem pohvala najzaslužnijim djelatnicima Obućno središte za međunarodne vojne operacije obilježilo je 2. ožujka osmu obljetnicu ustrojavanja. Iako osam godina za jednu postrojbu nije mnogo, Središte je u tom razdoblju ostvarilo doista zapažene rezultate. U početku su provodili samo preduputnu obuku za mirovne misije UN-a, no vrlo brzo, kako se povećavalo naše sudjelovanje u međunarodnim misijama, povećavale su se i aktivnosti Središta. Za kratko vrijeme razvili su niz kvalitetnih tečajeva. Svi se provode na engleskom jeziku, i to po NATO i UN standardima, a samo tijekom prošle godine na njima je sudjelovalo gotovo 250 polaznika, časnika i dočasnika, i to ne samo iz Hrvatske nego i iz inozemstva. Obuku na pojedinim tečajevima provode i instruktori iz drugih zemalja.

Danas, prema riječima zapovjednika OSMVO-a brigadira Tomislava Pavičića, Središte sudjeluje u pripremi naših snaga za međunarodne operacije provedbom osam tečajeva, te preduputnom obukom kontingenata koji se upućuju u misije. Djelatnici OSMVO-a, istaknuo je brigadir Pavičić, na različite su načine uključeni u misiju ISAF, UNDOF, i druge misije UN-a u kojima sudjeluju naše OS. Napomenuo je također da njihovi instruktori

Snimio Davor KIRIN

15

imaju veliko iskustvo iz mirovnih misija, u kojima su neki od njih sudjelovali i više puta. U ovoj godini Središte će ponuditi dva nova tečaja, a kako je broj sudionika u međunarodnim operacijama sve veći, neki od postojećih tečajeva provodit će se i više puta na godinu. "To neće biti laka zadaća, ali s obzirom na vaša znanja i sposobnosti siguran sam da ćete je uspješno provesti", rekao je brigadir Pavičić djelatnicima Središta. Istaknuo je također, kad je riječ o dalnjem razvoju Središta, kako je cilj da se OSMVO iz nacionalnog Središta za obuku razvije u međunarodno središte za mirovne operacije.

L. PARLOV

Maestralprom d.o.o.

Donji Prečac 9, Zagreb
info@maestralprom.hr

Tel/Fax: 01/24 22 373
www.maestralprom.hr

MAGLITE®

MagLite svjetiljke su sastavni dio vojne opreme NATO-vih vojnih snaga te svaka svjetiljka ima izgravirani serijski broj. Ove svjetiljke imaju jamstvo 10 godina, a servis im je besplatan.

Karakteristike MagLite svjetiljaka:

- kućište je izrađeno od aloksiranog aluminija
- svjetiljka nije podložna hrdanju
- vodootporna je (nije namjenjena za ronjenje)
- mogućnost fokusiranja snopa svjetla

Proведен Tečaj za instruktore

U Dočasničkoj školi u vojarni "Draćice" u Đakovu prošao je Tečaj za instruktore, namijenjen dočasnicima koji su postavljeni na instruktorske dužnosti ili će se kandidirati za njih. Uz dvadeset naših, pretežito iz postrojbi HKoV-a, jednomjesečni tečaj polazila su i tri dočasnika iz vojske Crne Gore, s kojom OSRH i inače dobro surađuje u području izobrazbe. Tečaj se provodio po novom nastavnom planu i programu, a svrha je bila osposobiti dočasnike za podučavanje i instruktorske dužnosti te potaknuti razvoj sposobnosti temeljen na izgradnju profesionalnog i etičkog odnosa u radu. Dočasnici su se na tečaju osposobili za neposredni instruktorski rad, samostalnu uporabu informatičkih sredstava i pomagala te primjenu didaktičkih spoznaja i učinkovitu komunikaciju u nastavnom procesu, a poučeni su i u primjeni znanja iz područja vojne psihologije i psihologije odgoja i obrazovanja.

Svjedadžbe i potvrnice o završenom tečaju polaznicima uručene su 27. veljače na prigodnoj svečanosti. Na njoj je u svojstvu izaslanika načelnika GSOSRH-a bio ravnatelj HVU-a general bojnik Mirko Šundov, koji je tom prilikom otvorio i novouređene kabinete i učionice u Dočasničkoj školi. Najbolji je polaznik tečaja desetnik Boris Jakovović, koji je rekao da će mu stečena znanja uvelike pomoći u radu.

L. PARLOV

Ispravak

U Hrvatskom vojniku broj 229 od 27. veljače 2009. u tekstu o samostalnim satnijama GMTBR, pod naslovom Pripreme za UNDOF i ISAF, pogrešno je otišnuta rečenica koja treba glasiti: *Pripadnici NBKO voda i Trenaže satnije te Tim prednjih kontrolora pripremaju kolege za mirovne misije u djelokrugu svog rada, a prema potrebama i sami sudjeluju u misijama.* Isprčavamo se pripadnicima postrojbe i čitateljima.

NOVI RONILAČKI SAT

Brojni proizvođači satova tradicionalno krajem zime i početkom proljeća predstavljaju svoje novitete za tekuću godinu. Tako je poznati švicarski Tissot predstavio novi, visokotehnološki ronilački sat Sea Touch. Riječ je o satu iz poznate T serije, koju karakterizira tzv. taktičko staklo što omogućava biranje funkcija sata pritiskanjem označenog područja na zaštitnom staklu. Sat je kvarcni analogni, s digitalnim zaslonom na šest sati, koji prikazuje dodatne

podatke. Od dodatnih funkcija Sea Touch ima drugu vremensku zonu, vječni kalendar, štopericu, tajmer, kompas, termometar i funkcije potrebne s ronjenje. Kućište je promjera 43 mm, a dolazi u narančasto-crnoj ili crno-bijeloj inačici. Ima okretni prsten brojčanika, a vodonepropusnost je specificirana na 200 m.

M. PETROVIĆ

Foto: Swisstime

Foto: Business Wire

BRZO TESTIRANJE BIOAGENSA

Američka tvrtka Biodent Technologies Inc., jedan od vodećih proizvođača mobilnih analitičkih i dijagnostičkih sustava, sklopila je ugovor s američkom agencijom za obrambena istraživanja, DARPA. Cilj je razviti višeparametarski detektor oblika "laboratorij na čipu". Današnji su mobilni sustavi za detekciju i analizu skupi jer moraju rabiti skupe optičke uređaje za očitavanje (laseri, CCD kamere i slično). Biodent i DARPA planiraju razviti metodu printanja biosenzora s ugrađe-

nom mikrooptikom, koja će se također printati. Sustav je sličan izradi modernih čipova i, ako se razvije do serijske proizvodnje, omogućit će masovnu i jeftinu izradu naprednih biosenzora, koji će moći detektirati i analizirati brojne bioagense.

To će u konačnici omogućiti vojnicima i pripadnicima agencija za krizna stanja brzo i točno detektiranje mogućih bioagensa u određenom području.

M. PETROVIĆ

AKTIVNA SLUŽBA DRUGE PODMORNICE KSS 2

Ratna mornarica Južne Koreje uvela je počekom prosinca 2008. tijekom službene svečanosti u operativnu službu drugu od tri AIP podmornice projektne označke KSS 2 (Type 214). Podmornica nosi ime Jeongji i porinuta je u brodogradilištu Ulsan tvrtke Hyundai Heavy Industries' (HHI) u lipnju 2007. te je u posljednjih 18 mjeseci uspješno okončala pokušne plavidbe i primopredajna ispitivanja.

Program podmornica KSS 2 je dobio je na uzletu u studenom 2000. kada je južnokorejska vlada dodijelila HHI-u ugovor vrijedan 1,4 milijarde dolara. German Submarine Consortium, kojeg predvodi brodograđevno poduzeće HDW je osiguralo projektnu dokumentaciju, materijal i opremu. Treća a time i posljednja podmornica, imena Jung-geun je porinuta u lipnju 2008. te trenutačno prolazi operativna ispitivanja koja prethode dostavi južnokorejskoj mornarici najavljenoj za studeni ove godine.

M. PTIĆ GRŽELJ

FLAT-PANEL HMD

Proizvođač preciznih instrumenata japanska korporacija Shimadzu Corp. razvija Flat-Panel HMD (Helmet Mounted Display), podatkovni prikaznik montiran na kacigu pilota, koji se temelji na tehnologiji tekućih kristala, a ne katodnih cijevi. Prema navodima čelnika korporacije Shimadzu, njihov rad na Flat-Panel HMD-u zasniva se na primjeni i poboljšanju postojećih LCD-a (prikaznika od tekućih kristala) tako da im snižavaju težinu, potrošnju energije te cijenu proizvodnje. Trenutačno najveći izazov im je odgovarajuće tehnološko rješenje projiciranja slike s Flat LCD-a na zakriviljeni zaslon pilotske kacige. Prema njihovim najavama Flat-Panel HMD trebao bi pilotsku kacigu učiniti težom za oko 600 grama, odnosno težina bi trebala biti niža do čak 30% u odnosu na postojeće konvencionalne HMD prikaznike.

Uz rad na Flat-Panel HMD-u, korporacija Shimadzu radi i na razvoju konvencionalne inačice HMD-a u sklopu modernizacije japanskih borbenih aviona F-15J.

I. SKENDEROVIC

DOLAZE ELEKTRIČNA VOZILA

Američka kopnena vojska (US Army) dobila je prvi šest električnih vozila NEV (Neighborhood Electric Vehicles) kao dio dugoročne inicijative smanjivanja ovisnosti o fosilnim gorivima i jačanja uloge postojećih alternativnih rješenja.

Vozila NEV imaju dimenzije vozila za golf, a pokreću ih elektromotori koji se električnom energijom opskrbljuju iz ugrađenih baterija. To je samo početak projekta kojemu je svrha pribaviti više od 4000 takvih vozila. Za 2009. planirana je isporuka 800 vozila, a za 2010. i 2011. još 1600 vozila. Procjenjuje se da je to trenutačno najveća nabavka električnih vozila u SAD-u.

Električna vozila bit će jeftinija od klasičnih na fosilna goriva, koja zamjenjuju. Naime, navodi se kako NEV ima prosječno za 3300 dolara nižu cijenu nego automobil na benzin i oko 13 000 dolara nižu nego hibridni automobil. Vojska zasad planira najveći dio vozila NEV nabaviti modelom dugoročnog lizinga.

NEV će se, naravno, rabiti samo kao zamjena netaktičkih i neborbenih vozila. Vojska rabi oko 68 000 netaktičkih vozila, od toga oko 28 000 osobnih automobila i kamioneta. Dugoročni je cilj zamijeniti dio tih vozila vodom na alternativni pogon, odnosno smanjiti ovisnost o fosilnim gorivima. Procjenjuje se da je trošak NEV-a po prijeđenoj milji dva centa, a autonomija oko 45 km.

M. PETROVIĆ

Foto: US Army

GRADNJA TREĆEG BRODA KLASE MISTRAL

Vladinom odlukom s kraja 2008., francuske brodograđevne tvrtke dobit će finansijsku potporu u visini jedne trećine od dvije milijarde dolara namijenjenih stimulaciji francuskog vojnog sektora. Financijska injekcija pokrenut će u 2009. program nabave jednog, ukupno trećeg višenamjenskog desantnog broda za prijevoz helikoptera klase Mistral (Batiment de Projection et de Commandement - BPC), nekoliko novih manjih desantnih

brodova unutar projekta Engins de Débarquement Amphibie (EDA) dok će preostali vojno-mornarički programi također benefirati iz izdvojenih sredstava.

Očekuje se kako će treći brod klase Mistral biti građen u brodogradilištu Chantiers de l'Atlantique tvrtke STX, u kojem vlada ima 33,3% udjela u vlasništvu, u suradnji s francuskim brodograđevnim konzorcijem DCNS.

M. PTIĆ GRŽELJ

TALIJANSKI SPECIJALCI DOBIVAJU LETJELICE STRIX-A

Pripadnici talijanskih postrojbi za specijalne operacije ubrzano će biti opremljeni novim lakin bespilotnim letjelicama, za potrebe izviđanja i nadzora bojišnice iz zraka. Riječ je o bespilotnom sustavu Strix-A koji proizvodi talijanski proizvođač ultralalih aviona tvrtka Alpi Aviation iz Pordenonea na sjeveroistoku Italije. Nabava Strix-A je odgovor na potrebe talijanskih postrojbi koje se nalaze u Iraku i u Afganistanu. Iskoristivost Strix-A je protekle godine ispitivana nekoliko puta na raznim terenima u Italiji, a zadnje takvo ispitivanje je provedeno tijekom vježbe Trial Imperial Hammer u listopadu prošle godine na Sardiniji.

Bespilotni sustav Strix-A u cijelosti je izrađen od kompozitnih materijala i teži 6 kg, uključujući 650 grama tešku senzorsku turelu koja sadrži kameru s uvećanjem od 10x te infracrveni senzor. Raspon krila iznosi 3,2 m, a letjelica se u zrak lansira pomoću katapulta dok se na

zemlju vraća autonomno spuštajući se na meku podlogu. Uobičajeni operativni vrhunac leta iznosi 900 m, dok maksimalni iznosi 3200 m. Za pogon se rabi elektromotor koji se napaja energijom iz litijске baterije, koja Strixu omogućava boravak u zraku do 1,5 sati. Cijeli sustav (uključujući rampu za lansiranje) je lako sklopiv i prenosiv, i teži oko 25 kg.

Alpi Aviation trenutačno radi na letjelicu Strix-C koja bi u odnosu na A inačicu imala znatno bolje performanse u smislu duljine boravka u zraku, doleta i nosivosti senzorske opreme.

I. SKENDEROVIC

UAE - PRVI INOZEMNI NARUČITELJ M346

Na nedavno završenom sajmu vojne tehnike IDEX '09 (International Defence Exhibition & Conference), koji je od 22. do 26. veljače 2009. održan u Abu Dhabiju, vlada Ujedinjenih Arapskih Emirata objavila je svoju konačnu odluku o pobjedniku natječaja za novi školski borbeni avion. Na tom natječaju natjecali su se BAE Systemov Hawk Mk128, južnokorejski "mini F-16" T/A-50 Golden

Eagle te talijanski M346, koji je u konačnici izborio svoj prvi inozemni ugovor.

Prema informaciji koja je objavljena na IDEX-u '09, vlada Ujedinjenih Arapskih Emirata započela je završne pregovore s tvrtkom Alenia Aermacchi oko kupnje 48 aviona M346, i prema određenim procjenama vrijednost tog ugovora mogla bi biti oko milijardu eura. Taj bi iznos uz 48 aviona

pokrio i nabavu simulatora, prateće tehničke opreme i dokumentacije te određene količine potrošnog materijala i zamjenskih dijelova. Ujedinjeni Arapski Emirati namjeravaju avione M346 rabiti za naprednu obuku svojih borbenih pilota, dok će određeni broj aviona biti borbeno operativan. Isporuka prvih aviona M346 trebala bi započeti tijekom 2012. godine.

I. SKENDEROVIC

19

MOGUĆI POVRATAK ARGENTINSKE PODMORNICE

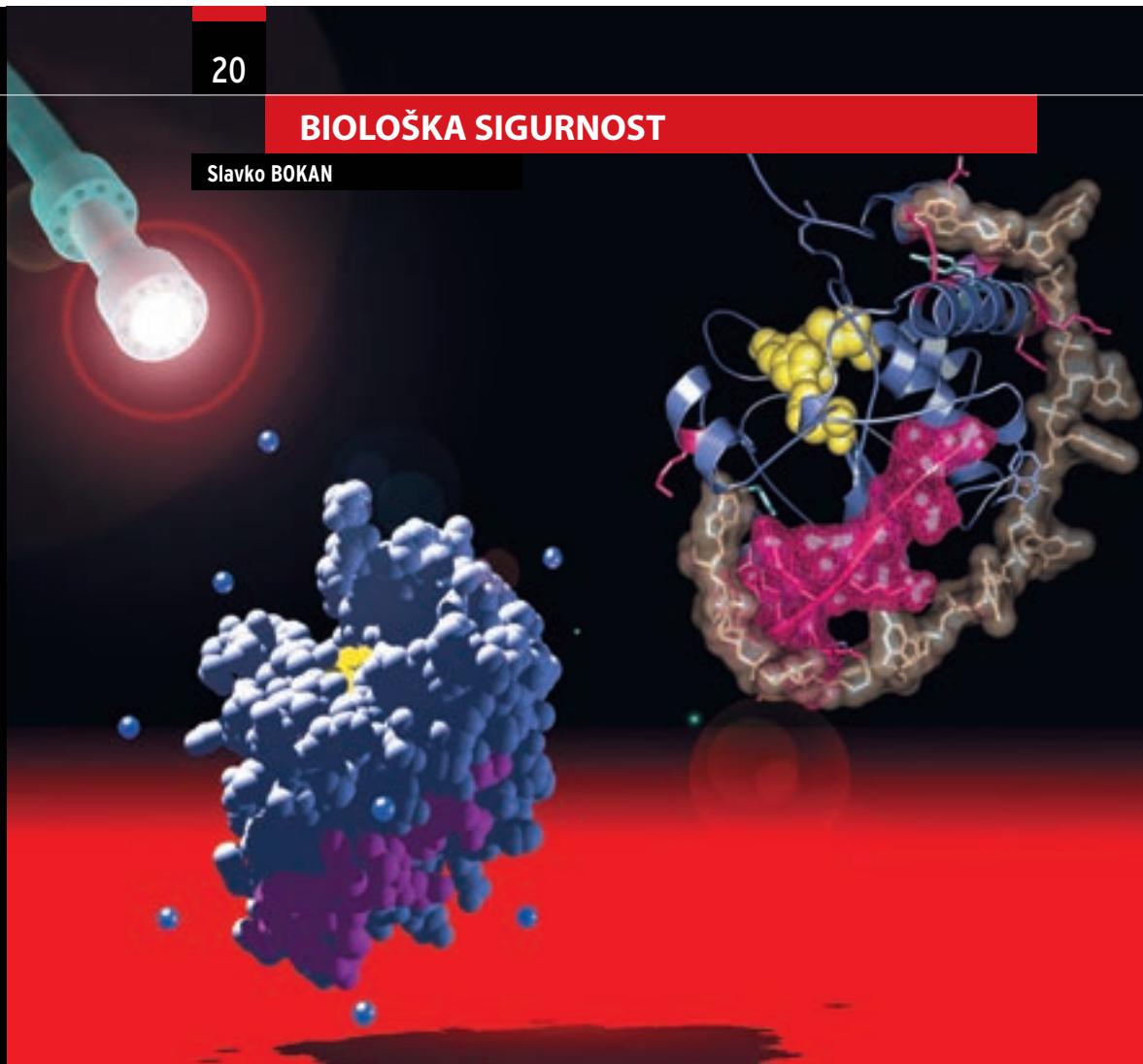
Argentinska ratna mornarica započela je studiju izvodljivosti obnavljanja trupa 35 godina stare jurišne podmornice San Luis (S-32) klase Salta (Type 209/1200) čime bi se procijenio mogući povratak u aktivnu službu argentinske flote. Studija izvodljivosti ponajprije će biti usredotočena na procjenu količine i vrijednosti opreme te elektronike potrebne za modernizaciju ove podmornice istisnine 1400 t. Istjecanje kiseline iz baterija povećalo je potrebu

provjere samoga trupa podmornice. Procjenu mogućeg povratka donose stručnjaci domaćeg brodogradilišta Domecq Garcia, gdje je podmornica i čuvana više od desetljeća. U aktivnoj službi mornarice iz iste klase nalazi se podmornica Salta, na kojoj je još 1994/95. završena modernizacija, dok je modernizacija podmornice San Luis započeta 1991., ali nije završena te je 1996. stavljena u pričuvu.

M. PTIĆ GRŽELJ

Slavko BOKAN

Brz razvoj biotehnologije stavlja javno zdravstvo te obrambeno i sigurnosno područje pred brojne probleme. Gotovo sva biotehnološka oprema može imati dvojnu namjenu što kompleksnu situaciju čini još problematičnijom sa sigurnosnog stajališta

Biotehnološka revolucija I GLOBALNA SIGURNOST

Zašto su biološka i toksinska oružja stalno atraktivna teroristima? Danas razvijene biotehnologije povećale su mogućnost "uoružavanja" patogenih mikroorganizama ili bioloških agensa te toksina i to: direktnom mutagenozom, tehnikom molekularne biologije, obradom novih tipova virusa i razvojem funkcionalne genomike.

Povećani broj stručnjaka u biološkim znanostima uzrokovan je razvijanjem biotehnologije, farmakologije, industrije za zaštitu zdravila i okoliša te dostupnosti informacija u otvorenim izvorima.

Problemi i poteškoće u otkrivanju bioloških oružja uzrokovani su nedostatkom obrambenih tehnologija za

brzu detekciju i identifikaciju bioloških i toksinskih agensa u realnom vremenu. Zatim činjenicom da se taktička uporaba patogena i toksina kao oružja može pripremiti tako da su neprimjetni i vrlo teško detektibilni.

U svezi nacionalnih provedbenih mjera Konvencije o zabrani razvijanja, proizvodnje i uskladištenja bakteriološkog (biološkog) i toksinskog oružja i o njihovom uništenju (BTWC ili Biological and Toxin Weapons Convention ili puni naziv Convention on the Prohibition of the Development, Production and Stockpiling of Bacteriological (Biological) and Toxin Weapons and on Their Destruction), tijekom interekcijskog procesa dat

je naglasak na tri važna dijela nacionalne implementacije, koja se razlikuju kod država stranaka: 1. zakonodavstvo, provedba obveza proizašlih iz Konvencije u nacionalno zakonodavstvo, 2. nadzor nad biološkim agensima i toksinima i 3. prisilno provođenje zakona kada se ustanovi njihovo kršenje.

Stoga je potrebno postići koherenciju ovih dijelova u implementaciji Konvencije. Za postizanje ovoga sva-kako su potrebna dovoljna finansijska sredstva, odgovarajuće ekspertize te fleksibilnost pri procjeni rizika specifičnih istraživačkih projekata. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr)

Pripremio Marijo PETROVIĆ

Kvalitetnije termovizijske mogućnosti

Nema sumnje da je potreba za termovizijским sustavima porasla u zadnje tri godine. Već postoji stalni protok dostave nove opreme, u kojemu je mnogo one za Afganistan i Irak, ali i novi razvoj na polju infracrvene (IC) detekcije (termovizija ili dobivanje slika u području infracrvene svjetlosti nevidljive ljudskom oku) i njezine primjene unutar sustava nadzora i izviđanja.

Diljem Afganistana, gdje praktički nema nikakvog ambijentalnog osvjetljenja (ako ne računamo veće gradove), naočale za noćno gledanje temeljene na fotomultiplikatorskim cijevima (elektronska cijev u obliku kamere, koja pojačava vrlo slabi intenzitet vidljive svjetlosti električkim putem) nisu upotrebljive do razine kako to korisnici traže.

Ako se pojavi potreba za nabavu, bila ona hitna ili ne, korisnik želi proizvod što prije. U tom slučaju industrija reagira tako da pošalje ono što ima na skladištu, možda uza sitne modifikacije kako bi se proizvod dostavio potpuno operativan. Takve instantne reakcije mogu prerasti u ponude za većim zahtjevima ili (ako već postoji ugovor) u zahtjev za buduće modifikacije kako bi se zadovoljile specifikacije kupaca.

Nabava opreme koja će odgovarati britanskom zahtjevu sustava za nadzor i određivanju udaljenosti (Surveillance System and Range Finder - SSARF) jedan je od primjera. Odabir ciljničkog sustava J-TAS (Joint Target Acquisition System), kako bi se zadovoljio SSARF zahtjev, izведен je u rujnu 2007., ali je stvarni ugovor s tvrtkom Thales Land & Joint Systems objavljen u veljači 2008.

Preda je taj ugovor bio za J-TAS Mk II, nekolicina J-TAS Mk I uređaja već je nekoliko mjeseci bila u upotrebi u Afganistanu (Thales je dostavio razvojne modele već 2005. godine). Sustav Mk I imao je kameru u boji temeljenu na CCD čipu (poznat u svijetu videokamera i digitalnih fotoaparata za civilno tržište) uz optiku za direktno gledanje s nehladićem IC senzorom (LWIR - duga valna duljina od 8 do 12 μm), laserskim daljinomjerom (sigurnim za oko), digitalnim kompasom i dodatnim GPS-om (koji je poslije postao dijelom Mk II). Mk I je fizički veći, a težak više od 4 kg, dok je kod varijante Mk II težina smanjena za 0,4 kg. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr)

Operativni zahtjevi na bojišnicama, naročito u Afganistanu, imaju poseban odjek kod europskih vojski koje trebaju sofisticirane sustave za noćno motrenje, temeljene na infracrvenoj detekciji

Foto: OIP Sensor Systems

Multinacionalna logistika je alat koji, ovisno o operativnim zahtjevima i posebnosti situacije, može poboljšati učinkovitost i uspješnost. Konkretnije, beneficije dobivene uporabom multinacionalne logistike mogu se odnositi na smanjenje cjelokupnih troškova, sposobnost država u pravednoj podjeli doprinosa potpori, poboljšanju fleksibilnosti snaga, zaštiti rijetkih lokalnih izvora i bolje korištenje nacionalne stručnosti.

NAČINI MULTINACIONALNE LOGISTIČKE POTPORE

Prema staroj vojnoj izreci, *amateri govore o strategiji, a generali govore o logistici*. (George J. Churc, 1990., NATO Logistics Handbook, April 2007).

Multinacionalna logistika nije svrha sama sebi. Tijekom procesa planiranja i generiranja snaga moraju se razmotriti primjenjivost, potrebe i beneficije multinacionalne logistike.

Jednostrane nacionalne logističke odlike mogle bi imati negativan utjecaj na učinkovitost misije NATO zapovjednika. NATO-ovo operativno iskustvo pokazuje da kad je jednom nacionalna logistička struktura za potporu uspostavljena, onda

se teže kreće prema multinacionalnim logističkim rješenjima. Stoga se mora težiti multinacionalnim logističkim rješenjima na početku procesa logističkog planiranja.

Načini višenacionalne logističke potpore podrazumijevaju aktivnosti koje poduzimaju:

vodeća nacija (Lead Nation - LN)

zemlja specijalist (Role Specialist Nation - RSN)

višenacionalna integrirana logistička postrojba (Multinational Integrated Logistic Unit - MILU)

potpora preko civilnih kapaciteta

(Third Party Logistic Support Services - TPLSS)

Multinacionalna logistika može biti prije planirana ili uvedena tijekom operacije ovisno o njezinom razvoju. Na temelju navedenih oblika, NATO i nacije mogu odlučiti o primjeni multinacionalne logistike, gdje ona zamjenjuje manje učinkovita nacionalna rješenja.

Zadržavajući ukupnu operativnu odgovornost za određenu misiju, NATO zapovjednik je izuzetno pogodna osoba, koji nastupa kao posrednik između nacija u omogućavanju multinacionalnih dogovora. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr)

Foto: NATO

PALUBNI BORBENI AVIONI – Sjedinjene Američke Države

Kako su pripreme za smjenu američkih palubnih borbenih aviona započele osamdesetih godina XX. stoljeća, poklopile su se s krajem komunističke vladavine u istočnoj Europi i raspadom Sovjetskog Saveza. Neposredna posljedica za američko palubno zrakoplovstvo, posebice za borbene avione na nosačima, bila je da su "spali na dva slova". Preciznije rečeno, na dva slova i dvije brojke – F/A-18.

Neki uobičajeni početak za tekst o palubnom višenamjenskom borbenom avionu bio bi da su se projektanti od samog početka projektiranja brinuli kako zadovoljiti sve potrebe naručitelja, u ovom slučaju američke ratne mornarice. No, u slučaju F/A-18 Horneta takav početak ne bi bio točan. Naime, Hornet je svoje postojanje započeo zajedno s YF-16 kao YF-17. Kad je američko ratno zrakoplovstvo odabralo Fighting Falcon, činilo se da je YF-17 završio svoju kratku karijeru.

Priča o F/A-18 počinje još daleke 1965. godine, kada je počela formulacija koncepta

za nove lovce visokih performansi. Te studije uključivale su F-X, teški lovac presretač, i laki dnevni lovac - Advanced Day Fighter (ADF). ADF je trebao imati masu oko 12 000 kg i znatno bolje letne odlike nego sovjetski MiG-21. Pojava MiG-a 25, koji je razvijao brzine do tri Macha uplašila je obrambene analitičare, te su se sva sredstva prebacila na realizaciju F-X koncepta, koji je na kraju doveo do F-15, dok je ADF privremeno stopiran. Nakon nekog vremena, Pentagon je pokrenuo program, ali samo kao pričuvu u slučaju da program F-X kasni ili zapadne u probleme. Kako su troškovi razvoja F-15 silno rasli, ponovno se javilo zanimanje za program, ovaj put pod nazivom Light Weight Fighter (LWF), i 1971. podnesen je zahtjev proizvođačima za izradu koncepta. Tražio se lovac koji će imati visok odnos potisak/težina, a težinu ispod 12 000 kg, i koji će biti visokopokretan. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr)

Pripremio Siniša RADAKOVIĆ

Ponajviše iz političkih razloga, smještaj sustava za obranu od balističkih projektila na ratne brodove prihvatljivije je rješenje nego njihov smještaj u kopnene baze

Brodovima protiv BALISTIČKIH PROJEKTILA

U ožujku 1994. američka ratna mornarica obavila je dva probna lansiranja projektila Standard Missile Block III ER Terrier, modificiranih za protubalističku obranu ugradnjom KKV-a (kinetic kill vehicle) kao trećeg stupnja projektila. Kao mete rabljeni su Aries balistički projektili – mete koje su simulirale let projektila Scud. Prvo lansiranje, označeno kao FTV-3, obavljeno je 6. ožujka iz Wallops Flight Facility Test Rangea u Virginiji. Već iduće (FTV-4), obavljeno 28. ožujka, izvršeno je s krstarice USS Richmond K. Turner (klase Leahy). U oba su slučaja Terrier projektili promašili ciljeve. U prvom su slučaju problemi s drugim stupnjem Terriera onemogućili KKV-u da dođe u zonu djelovanja protiv cilja.

U drugom, KKV je došao na udaljenost od samo 170 m od cilja (minimalna učinkovita udaljenost djelovanja bila je 1400 m). No, zbog otkazivanja baterija nije došlo do paljenja KKV-ovog pogona, pa tako ni usmjerenja prema cilju.

Unatoč neuspjehu, američka je ratna mornarica bila ohrabrena rezultatima, to prije što su ova lansiranja u osnovi bila više tehnološki eksperimenti nego testiranje oružja koje je trebalo ući u operativnu uporabu. Zapravo su ustvrdili da su probna lansiranja ostvarila 42 od 43 planirana cilja, pokazala potencijal razvoja specifičnih tehnologija i dokazala mogućnost smještaja protubalističke obrane (ballistic missile defence – BMD) na ratne brodove.

Petnaest godina nakon tih lansiranja, nakon potrošenih sedam milijardi na analize, razvoj sustava i probnih lansiranja, američka Missile Defense Agency (MDA) i američka ratna mornarica danas imaju certificirani BMD sustav na brodovima. Njegova je osnova AEGIS radarsko-raketni sustav koji je dokazao svoju učinkovitost u presretanju i obaranju balističkih projektila, kao i mogućnosti uništavanja različitih ciljeva na malim i srednjim udaljenostima, bez obzira na to bili oni pojedinačni ili grupni. Povrh toga, upravo će BMD od sada biti glavna zadaća američke ratne mornarice. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr)

SUHOJ Su-7

Pavel Osipovič Suhoj osnovao je vlastiti zrakoplovni projektni ured OKB-51 1939. godine, neposredno prije početka II. svjetskog rata. Zbog toga ne čudi da Suhoj OKB do kraja rata nije uspio dovršiti nijedan borbeni avion koji je ušao u operativnu uporabu. Zapravo, još 1936. godine poletio je jurišnik Su-2, ali u to je vrijeme Suhoj radio u projektnom uredu Andreja Tupoljeva. Do početka II. svjetskog rata dovršeno je oko 800 Su-2 i nešto poboljšanih Su-4. Međutim, zbog slabe pokretljivosti i preslabog naoružanja ubrzalo su zamjenjeni Petljakovim P-2 i Tupoljevim Tu-2.

Zbog svega toga Suhojev je projektni ured dočekao kraj II. svjetskog rata u nemilosti, te mu je žurno trebao avion, po mogućnosti borbeni, koji će mu jamčiti opstojnost. Zapravo neki izvori navode da je OKB-51 ugašen 1949. godine, te ponovno formiran 14. svibnja 1953., nakon Staljinove smrti. Obnovljen je sa samo jednom zadaćom – napraviti što vjerniju kopiju američkog lovca North American Aviation F-86 Sabre. Suhoj je trebao u što kraćem roku razviti lovac pokretan usavršenim turbomlaznim motorom s naknadnim izgaranjem AL-7F, koji je konstruirao Arkhip Ljulka.

Nakon što je osigurao preporuku Središnjeg aerodinamičkog i hidrodinamičkog instituta (TsAGI), Suhoj je predložio dva jako slična lovca. Jedina veća razlika bila je u različitim konfiguracijama krila. Prijedlog s delta krilom dobio je internu oznaku T, a trebalo je biti osnova za razvoj taktičkog lovca (T-1) i presretača (T-3). Uz to T-3 je trebalo dobiti i radar s antenom smještenom u nosu. Drugi prijedlog dobio je strelasto krilo velike strijele te je označen kao S. On je trebalo poslužiti samo za razvoj taktičkog lovca S-1. Zajedničko im je bio usisnik u nosu aviona, strelasti vodoravni stabilizatori, kapljičasti pokrov kabine i stajni trap tipa tricikl. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Pedeset i četiri godine nakon polijetanja prvog prototipa, Su-7 je i dalje u operativnoj uporabi

Neuspjeli vojni udar lijevih časnika unutar indonezijskih oružanih snaga u listopadu 1965.

iskoristilo je desno krilo vojske, na čelu s generalima Nasutionom i Suhartom, da bi se nametnulo civilnom Sukarnovu režimu. Iz političke je borbe sredinom 1967. isplivao Suharto, te je njegova vladavina obilježila sljedeća tri desetljeća u Indoneziji

INDONEZIJA 1965.

Desničarski časnici u noći pokušaja vojnog udara. U sredini je general Nasution

Nakon četverogodišnjeg rata protiv nizozemske kolonijalne vlasti, Indonezija je u studenom 1949. stekla nezavisnost. Za prvog predsjednika izabran je čelnik Nacionalne stranke i jedan od lidera protukolonijalne borbe, Sukarno, koji je 1963. imenovan doživotnim predsjednikom. Prve godine nezavisnosti prošle su u znaku poslijeratne stabilizacije i krišenja separatizama pojedinih dijelova te goleme otočne zemlje, ali i borbe protiv konzervativnih vjerskih krugova koji su se protivili sekularizirajućoj Indoneziji. Tijekom 1948. došlo je

do sukoba između Sukarnova režima i komunističkih gerilaca, u kojima je ubijeno više komunističkih čelnika. Unatoč tome, Komunistička partija (PKI) nije bila zabranjena, te je nastavila funkcionirati.

Indonezija je prihvatile socijalističku orientaciju i zauzela antiimperialistički stav te se pedesetih približila SSSR-u i Kini postavši jedan od predvodnika Pokreta nesvrstanih. Interesi američkog i britanskog kapitala bili su izravno oštećeni i indonezijskom nacionalizacijom rudnika i energetskih postrojenja,

a indonezijsko potenciranje sukoba s Malezijom stvorilo je na Zapadu percepciju Sukarna kao izvora regionalnih problema. CIA je niz godina održavala kontakte s pojedinim visokim vojnim časnicima, te se ideološka podjela indonezijskog društva preslikala i na vrh oružanih snaga. Kad je Sukarno odbio američku pomoć u hrani od humanitarne organizacije USAID, a u pojedinim je dijelovima zemlje vladala glad, desno krilo oružanih snaga organiziralo je krijumčarenje dobara i time pridobilo potporu lokalnog stanovništva.

Pokušaj ljevičarskog vojnog udara

Novo jačanje indonezijskih komunista i njihov ulazak u vladu 1962. produbili su postojeći jaz prema konzervativnim islamskim skupinama i dijelovima vojske, a Sukarno je pokušavao balansirati između tih ideološki nespojivih skupina. Najtežim pitanjem pokazalo se naoružavanje seljaka i radnika, koje je provodila PKI. Ta paravojna formacija nazvana je "petom snagom", uz četiri postojeće grane regularne vojske. Većina časničkog kadra bila je ogorčena paralelizmom oružanih formacija, posebno kad je Kina "petoj snazi" ponudila oružje. Na unutarnjopolitičke nestabilnosti nadovezao se Sukarnov kolaps tijekom jednog govora u javnosti, nakon čega su uslijedile glasine o njegovoj teškoj bolesti. Do početka 1965. Indonezija se pretvorila u opasnu mješavinu socijalnih i političkih napetosti, kojoj je samo trebao povod za eksploziju.

Razdoblje napetosti prekinuto je 30. rujna 1965. pokušajem skupine lijevo orijentiranih časnika, pod zapovjedništvom pukovnika Untunga, Subandrija i Nyonija, da izvrše vojni udar. Pučisti su 1. listopada zauzeli radiopostaju u glavnem gradu i objavili stvaranje revolucionarnog vijeća. Vojni udar je izvršila divizija Diponegoro, smještena na otoku Javi, gdje su komunisti imali najjače uporište, a gdje se nalazi i glavni grad Jakarta. Prema tvrdnjama pučista, zadaća udara bilo je sprečavanje vojnog udara desno orijentiranih generala, koji je trebao uslijediti za nekoliko tjedana. Uloga Komunističke partije Indonezije u puču od 30. rujna 1965. nije dokraja razjašnjena. Iako je prihvaćeno stajalište da su iza vojnog udara stajali komunisti, prema nekim povjesničarima krivnja PKI za vojni udar bila je razmjerno mala. Prema jednoj teoriji, čak je i sam Sukarno u suradnji s PKI pokušao inscenirati vojni udar kako bi se riješio nepočudnih generala.

U noći prevrata oteto je nekoliko visokih časnika iz desne struje, koji su poslije ubijeni, a Nasution je bio najviši časnik koji je izbjegao egzekuciju, iako je u pokušaju puča ranjena njegova kći.

Zanimljivo je da general Suharto nije bio na popisu pučista za odstrel jer je figurirao kao apolitičan časnik.

Neuspjeh puča

No desno krilo oružanih snaga vrlo se brzo pribralo. Istoga su dana Suharto i Nasution pridobili lojalnost zapovjednika garnizona u Jakarti te zapovjednika specijalnih jedinica. Tijekom večeri 1. listopada, specijalne jedinice su bez otpora zauzele zgradu sjedišta državnih telekomunikacija, a sljedećeg jutra nastavljeno je napredovanje prema zračnoj bazi Halim, u koju su se pučisti povukli. Oko baze je došlo do oružanog sukoba s više žrtava na obje strane. No pregovorima koje je vodio predsjednik Sukarno uspjelo se isposlovati predaju pobunjenih vojnika te su snage vjerne Nasutionu i Suhartu okupirale bazu i time je puč skršen.

Suharto je rođen 1921. u selu

Kemusu na središnjem dijelu otoka Jave, koji je u to vrijeme bio dio nizozemskoga kolonijalnog carstva. Na početku II. svjetskog rata i japanske invazije 1942. godine, pridružio se Obrambenom korpusu, paravojnoj formaciji koju je organizirala japska vojska, gdje postaje zapovjednik bojne. Nakon II. svjetskog rata, Suharto sudjeluje u borbi protiv nizozemske kolonijalne vlasti i ističe se zapovijedanjem u napadu na Yogyakartu u ožujku 1949.

Unatoč suzbijanju puča, Sukarnov položaj nije bio osiguran. Sukarno je, na Nasutionov nagovor, sredinom listopada imenovao Suharta za načelnika glavnog stožera. Sljedećih mjeseci vodila se ogorčena politička borba za osiguravanje moći u vrhu države između visokih vojnih časnika, te rivalitet između Suharta i Nasutiona. Komunistička partija je zabrana u listopadu 1965., nakon čega su diljem zemlje uslijedili progoni te brojne izvansudske egzekucije komunističkih simpatizera zajedno s cijelim obiteljima, u kojima su, uza snage sigurnosti, sudjelovale i bande islamista.

Iako se Suharto uspeo na političkoj ljestvici uz Nasutionovu pomoć, u njemu je bio vidio prijetnju pa ga je postupno nastojao marginalizirati, u čemu je i uspio kad je u veljači 1966. Sukarno smijenio Nasutiona s mjesta ministra obrane. Naposljetku je Suharto optužio i Sukarna da je bio povezan s pokretom "30. rujna", te mu je Kongres oduzeo titulu doživotnog predsjednika Indonezije. U ožujku 1967. Kongres je imenovao Suharta za predsjednika, čime se on konačno učvrstio kao vodeća osoba Indonezije, te je na tom položaju ostao tri desetljeća.

Pri pokušaju vojnog udara ubijeno je nekoliko stotina ljudi, ali u progonima komunista i komunističkih simpatizera te etničkih Kineza, koji su uslijedili nakon vojnog udara, ubijeno je od osamdesetak tisuća

do dva milijuna ljudi. Zbog razmjera nasilja i broja žrtava, događaji nakon vojnog udara 1965. često se nazivaju i građanskim ratom. U svakom slučaju, posljedica neuspjelog vojnog udara u Indoneziji jest najkrvaviji sukob koji se, uz Vijetnamski rat i vladavinu Crvenih Kmera u Kambodži, nakon II. svjetskog rata dogodio u jugoistočnoj Aziji. Nakon pada Suharta s vlasti 1998. bilo je više pokušaja da se dublje istraže događaji iz 1965., no ozbiljni pokušaji dokumentiranja zločina uglavnom su nailazili na zapreke lokalnih moćnika. ■

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM
OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

ZAPISI BORISAVA JOVIĆA

- memoarsko gradivo o suradnji JNA i srbijanskog vodstva u pripremi i provedbi agresije na Republiku Hrvatsku (III. dio)

Godina 1991. započela je s novim pritiskom JNA na hrvatsko vodstvo. Predsjedništvo SFRJ zapovjedilo je 9. siječnja da se u roku od 10 dana moraju razoružati i raspustiti sve oružane formacije koje nisu u sklopu Oružanih snaga SFRJ. JNA je planirala uporabiti silu i spriječiti jačanje hrvatskih policijskih snaga, iako se ono provodilo u skladu sa zakonom. Radi kompromitacije ministra obrane RH Martina Špegelja i hrvatske vlasti, 25. siječnja na televiziji je prikazana emisija "Što je istina o naoružavanju HDZ-a u Hrvatskoj", koja je trebala poslužiti kao podloga za uvođenje izvanrednoga stanja u Jugoslaviji. To se činilo neizbjješno. To više što je pozornost svijeta tada bila usmjerena prema savezničkoj vojnoj intervenciji u Iraku, pokrenutoj zbog iračke okupacije Kuvajta. Dakako, namjera JNA bila je rušenje demokratski izabrane vlasti u Republici Hrvatskoj, o čemu svjedoči i dnevnik B. Jovića. U njemu je 15. siječnja 1991. zapisano: "Veljko (Kadijević, op. a.) kaže da je vojska spremna da ide na radikalnu opciju do rušenja hadzezeovske vlasti" (str. 247).

Prema Jovićevu zapisu od 19. siječnja 1991., u razgovorima o mogućim načinima rješavanja problema u Hrvatskoj on i generali JNA V. Kadijević i B. Adžić zaključili su:

1. da im ne odgovara radikalna varijanta sukoba s narodom (Hrvatima, op. a.) i prisilno obaranje vlasti, jer ne vide dobru perspektivu izlaska iz te situacije;

2. više im odgovara varijanta onemogućavanja, slabljenja i kompromitiranja sadašnje HDZ vlasti, sa što manjim sukobom s narodom, ali ipak neće dopustiti ponižavajući položaj Armije ako se budu suprotstavili;

Kad su policaci srpske narodnosti u Pakracu razoružali svoje kolege policajce Hrvate, specijalne postrojbe MUP-a RH brzom su intervencijom 2. ožujka 1991. protjerale srpske ekstremiste na okolna brda i uspostavile nadzor nad gradom

3. ako (Hrvati) pristanu na predaju oružja, primijenit će se posebna varijanta raskrinkavanja HDZ politike, slabljenja njihove vlasti i onemogućavanja njihove taktike. Poduzet će sve što je potrebno da se diskreditira hrvatska vlast zbog nelegalnog naoružavanja i antijugoslavenske politike (str. 255).

Dva dana poslije, 21. siječnja, Borisav Jović i Slobodan Milošević dogovorili su se da treba prihvatiti odcjepljenje, ako ga Hrvati proglose, a "krajiške opštine" držati "vojno" dok se ne izjasne na plebiscitu gdje žele živjeti. Za razliku od njih, V. Kadijević tražio je "beskompromisani nastup do totalnog sloma hrvatske vlasti" (str. 257). Jović potom piše da je Milošević 23. siječnja inzistirao kod Jovića na tome da vojska pokrije "srpska" područja u Hrvatskoj, a Kadijević je srpskom vodstvu iznio program vojnih mjera koje je poduzeo: podizanje borbene spremnosti, pregrupiranje vojske i dopunska mobilizacija. Sve te mjere bile su u domeni kolektivnog Predsjedništva SFRJ kao vrhovnog zapovjednika JNA, što znači da je Kadijević opet radio bez znanja predstavnika ostalih republika u Predsjedništvu SFRJ, kršeći jugoslavenski ustav, na koji se

vojni vrh toliko pozivao. U svom dnevniku Jović je o tome sarkastično zapisao da Kadijević još vjeruje u obranu Jugoslavije, ali da još nije "progutao" da brani srpske teritorije u Hrvatskoj (str. 264).

U veljači 1991. vojni vrh je procijenio da su Srbija, Crna Gora i Armija te srpske partije u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj za Jugoslaviju, da su Slovenija i Hrvatska protiv, a da su Makedonija i BiH kolebljive, ali bliže Slovencima i Hrvatima. U skladu s takvom procjenom, osnovna zamisao JNA bila je da se čvrsto osloni na snage koje su za Jugoslaviju u svim dijelovima zemlje i da se "kombinovanim političkim i vojnim merama sruši vlast prvo u Hrvatskoj, a potom u Sloveniji". U svoj dnevnik B. Jović je 25. veljače zapisao: "Prema mišljenju vojnog vrha treba (...) u Hrvatskoj institucionalno i politički jačati srpsku krajinu i podržati njeni otcepljenje od Hrvatske (ne javno nego faktički)" (str. 277). Predviđeno je da će sve savezne institucije koje to prihvate biti uključene u akciju, a ostale će biti srušene s vlasti.

Početkom ožujka 1991. u Hrvatskoj je došlo do prvog jakog oružanog sukoba između hrvatske policije i srpskih ekstremista, odnosno terorista. U Pakracu, u kojem je došlo do sukoba, ušla je jedinica JNA i razmjestila se između terorista i snaga hrvatske policije. Uporabu vojske zapovjedio je Borisav Jović bez zasjedanja Predsjedništva SFRJ, jer je, kako navodi u svom dnevniku, "bila nedjelja, pa članovi Predsedništva nisu bili u Beogradu" (str. 281). ■

*U sljedećem broju, zapisi iz dnevnika B. Jovića o sjednici Predsjedništva SFRJ održanoj u ožujku 1991. na zapovjednom mjestu JNA i o nastavku protuustavnoga djelovanja vodstva Srbije i JNA

Domovino moja

Gledam te, Domovino moja,
U sjeni si krila
Svih nebeskih.

Divna si, Domovino,
Safiri krase ime tvoje.

Zlatom je popločan dvor tvoj,
Kuća ukrašena zelenim pašnjacima,
A balkoni tvoji plavetnilom sinjeg mora obojeni.

U grudi ti stane svaka kaplja krvi
Za pobjedu prolivena,
Trnje ti ranjava stopala
Izmručena tolikim nepravdama.

Gledam te, Domovino moja,
Daha mi nestaje od silne ljepote
Skrivene u tvojim očima.

Zrinka PIVK

Poziv na suradnju

Pozivamo čitatelje zainteresirane za objavljivanje kratkih priča i pjesama domoljubne tematike u Hrvatskom vojniku da nam ih pošalju na adresu:

Ministarstvo obrane, Služba za odnose s javnošću i informiranje, Odjel hrvatskih vojnih glasila (za rubriku Pozdrav domovini), Stančićeva 6, 10 000 Zagreb ili na e-mail: hvojnik@mohr.hr

Izložba povodom primanja RH u NATO

U Galeriji MORH-a "Zvonimir", Bauerova 33, održat će se potkraj ožujka izložba povodom primanja RH u NATO savez. Koncept izložbe usmjeren je na misiju ISAF kao mirovnu misiju pod vodstvom NATO-a, u kojoj sudjeluju pripadnici OSRH kao ravnopravan partner. Glavni dio izložbe bit će predstavljen fotografijama i predmetima iz Afganistana.

Pozivamo naše djelatnike koji su boravili u Afganistanu da iz svoje zbirke odaberu fotografije za koje smatraju da najbolje prikazuju Afganistan, zemlju i ljudi, te misiju naših vojnika u toj dalekoj zemlji. Na izložbu se može poslati do 20 fotografija (na CD-u ili razvijenih).

Ispunjenu prijavnicu zajedno s fotografijama molimo poslati na adresu Galerije "Zvonimir", poštom, e-mailom, faksom ili osobno, do **16. ožujka 2009.**

Osoba za kontakt: Zrinka Pillauer Marić, načelnica Odjela za kulturno-društvene djelatnosti, tel. 67 926, fax 68 394, e-mail: galerija.zvonimir@mohr.hr

Snaga molitve

Prepostavljam da se većina ljudi moli. Za nas vjernike, molitva je "biti u prisutnosti Božjoj" te je zbog toga razumljivo da stvorenje ima potrebu biti sa svojim Stvoriteljem. Jedni mole često, drugi redovito, treći ponekad, a ima i onih koji "zaborave" na molitvu. Različiti su i motivi molitve. Jedni to čine jer žele nešto od Boga isprositi, drugi jer Bogu za nešto hoće zahvaliti, treći jer im je to neka navika, četvrti jer bi, ako ne mole, bili prozvani od drugih, i tako redom. U svakom slučaju, većina onih koji vjeruju potvrđuju svoje vjerovanje nekim od oblika molitve.

Gospodin naš Isus Krist često je molio. Povlačio se u osamu da bi neometan mogao biti s Ocem. I druge je učio moliti. Svoje bi učenike ponekad poveo sa sobom da vide kako on moli i sami se uvjere u snagu molitve. Njegova molitva bila je intenzivna. Njezinu snagu, kako čitamo u ovonjedljnom evandeoskom odlomku, mogli su primijetiti Petar, Jakov i Ivan. Molitva dovodi do preobrazbe. Isusove haljine postadoše tako bijele da ih "nijedan bjelilac na zemlji ne bi mogao tako izbijeliti".

Dragi prijatelji, već je davno sv. Augustin napisao: "Molitva koja te ne mijenja nije tvoja molitva. Mijenjam ti molitvu." Čovjek koji moli morao bi biti preobraženo stvorenje, novi čovjek, izbijeljen (prociscen), gotovo neprepoznatljiv ljudskim očima. Osoba molitve sjaji. Njezin izgled govori. U susretu s tom osobom doživljava se posebnost. Ili, kako je to netko napisao; "snaga molitve nije u tome što njome isprosimo, nego što njom postajemo. Tko od molitve ustaje kao bolji čovjek, njegova je molitva uslijesana. Uslišana je već onoga časa kad je počeo moliti".

Kad osoba moleći pronade Boga, ona ne može ostati ista. Evangelje kaže - preobražava se. Takva nam je molitva potrebna i takvi su nam molitelji potrebni. Oni mijenjaju društvo; oni stvaraju novu sliku svijeta; oni preobražavaju svijet; oni mu daju novu dimenziju; oni svijet čine novim, boljim; oni stvaraju novo ozračje, unose drukčiji duh, vedorinu i raspoloženje.

Napisah na početku, prepostavljam da većina ljudi moli. Za kraj bih mogao dodati da, unatoč tome što većina ljudi moli, rijetki su oni koje je molitva preobrazilila, izbijelila, očistila, učinila novima i boljima. Zašto? Odgovor se nameće sam po sebi: u molitvi se nije susrelo Boga, mislio se previše na sebe i svoje prohtjeve. Baš onako kako je molio Petar. Bilo mu je jedino do toga da on uživa u prisutnosti Božjoj, u društvu Isusovu, Ivanovu, Jakovljevu, Mojsijevu i Ilijinu. U takvom društvu lako je biti dobar. Ali, kad treba biti u društvu Pere, Marka, Žarka,...?! Upravo tu se treba osjetiti snaga molitve. I onaj čije lice sjaji u takvom društvu i koji uspijeva oduševiti takve osobe da požele što duže ostati s njim u molitvi, u osami, kako bi se susrele s Bogom te i one preobrazile i sjale, taj uistinu može reći da ga je molitva promijenila.

Postanimo Božji planinari! Usprimo se na goru Gospodnju! Tamo gdje se susreće Boga i gdje se mijenja izgled lica. Tamo odakle se silazi preobražen i gdje se, prožet intenzivnim susretom s Gospodinom Bogom, postaje novi čovjek. Neka to bude naš korizmeni križni put, koji će nam pomoći shvatiti što znači "od mrtvih ustati".

Žarko RELOTA

BIBLIOTEKA

Patrick Collinson:
Reformacija – povijest,
Alfa, Zagreb, 2008.

Vjerska reformacija XVI. stoljeća bitno je utjecala na modernu zapadnu civilizaciju, duboko preoblikovavši identitet europskih nacionalnih država koje su nastajale u to vrijeme.

U djelu "Reformacija" jedan od najistaknutijih povjesničara toga razdoblja, Patrick Collins, profesor na Sveučilištu Cambridge i član Britanske akademije, daje jezgrovit, ali temeljit pregled ekumenske revolucije kasnoga srednjovjekovlja i renesanse.

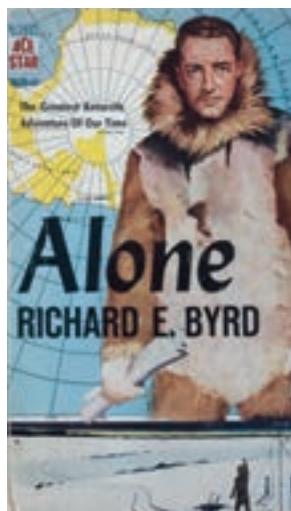
Dok razmatra zbirni učinak na civilizaciju tako raznolikih čimbenika, poput Erazmove humanističke filozofije i utjecaja tiska te Svetog pisma na narodnim jezicima, ili dok definira razlike između evangeličkih (luteranskih) i reformiranih (kalvinističkih) crkava, Collison jasno predviđa kako su bitke za ljudske živote često započinjale bitkama za ljudske duše.

Autor također istražuje uzajamni utjecaj duhovnih i svjetovnih pitanja na širenje vjerske reforme u svaki kutak Europe te pokazuje kako je katolička protureformacija primjenjivala prisilu, ali i institucionalnu reformu, ne bi li zadržala eklezijastički nadzor nad kršćanskim svijetom.

Knjiga "Reformacija" jedan je od boljih dostupnih uvoda u ovo poglavje vjerske i političke povijesti izuzetna značenja.

Mirela MENGES

VRMEPOV

11. ožujka 1957.
Umro
kontraadmiral
Richard Byrd

Osvajanja krajnjih polova Zemljine kugle tijekom XX. st. medijima su bili vrlo zanimljivi događaji. Posebno mjesto u tim naslovima pripalo je američkom pustolovu i budućem kontraadmiralu Richardu

Byrd, koji je prvi uspio stići zrakoplovom na oba kraja svijeta. Slavan i cijenjen, Richard Byrd umro je 11. ožujka 1957. u Bostonu skupivši dvadeset dva ordena, među kojima i nekoliko povodom spašavanja drugih ljudi u životnoj opasnosti. Byrd je naučio letjeti 1912. i otada je samo razmišljao kako izvesti neki pothvat. Već 1919. sudjelovao je u planiranju leta preko Atlantika. Svjetsku slavu stekao je u svibnju 1926., kada je u društvu s pilotom Floydom Bennetom zrakoplovom stigao na Sjeverni pol. Po povratku, žećeći iskoristiti veliku popularnost, Byrd i Bennet počeli su se pripremati za let preko Atlantika, ali je na jednom pokusu došlo do nesreće u kojoj je Bennet teško ozlijeden. Dok se avion popravlja, priliku je sa svojim dvorkrilcem iskoristio tada nepoznati mladić Charles Lindberg te osvojio nagradu za prvi let od New Yorka do Pariza. Dvije godine poslije, Byrd je zrakoplovu nadjenuo ime soga, u međuvremenu preminulog pilota i krenuo na Južni pol, još negostoljubivije područje od golemog zamrznutog mora na sjeveru. Visoke planine i nepredvidljivi atmosferski uvjeti mogli su zastrašiti i najhrabrije. No, Byrd je bio ne samo hrabar, nego i odličan navigator. U jedan sat poslije ponoći 29. studenoga 1929. njegov se trud isplatio - zrakoplov je preletio Južni pol, a Richard Byrd je američkom zastavicom obilježio još jedan svoj pothvat.

6. ožujka 1862. – Hrvati u bečkom parlamentu traže povratak Dalmacije

7. ožujka 322. prije Krista – umro Aristotel

9. ožujka 1862. – prva bitka oklopnih brodova

11. ožujka 1712. – Hrvatski sabor prihvatio Pragmatičku sankciju

12. ožujka 1537. – u boju s Turcima poginuo hrvatski ban Petar Kružić

12. ožujka 1912. – prvi skok padobranom (Albert Berry u St. Louisu)

Leon RIZMAUL

FILMOTEKA

U potrazi za Olujom

- svjetska premijera održana 27. veljače u Zagrebu
- američki dokumentarni
- režija: Jack Baric
- trajanje: 90 minuta

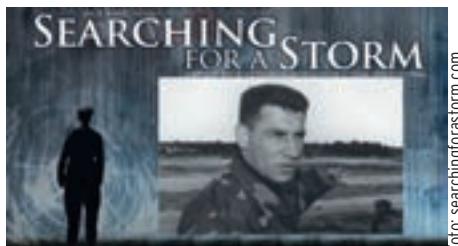

foto: searchingforastorm.com

Je li Međunarodni sud za ratne zločine u Haagu stvoren da opravda neuspjeh Ujedinjenih naroda? Tko je Ante Gotovina i za što mu se uopće sudi? Je li moguće suživot Hrvata i Srba u selima koje je Gotovina oslobođio?...

To su samo neka od pitanja koja otvara film *U potrazi za Olujom*. Premijera je bila krcata, organizatori Zagrebdoxa idući dan su pustili dodatnu projekciju, a i deseti dan bi najveće kino u Hrvatskoj vjerojatno bilo puno, pa sa sigurnošću mogu reći da će sretan biti distributer koji ga preuzme u hrvatskim kinima. Još istu večer poslije filma nekoliko me je ljudi nazvalo s istim pitanjem: Kakav je? Istina, i ja sam strepio što ćemo vidjeti. A na moje veliko zadovoljstvo, film je više nego u redu. Jack Baric je Amerikanac, njegov hrvatski kojim se obratio pretjesnom kinu Studentskog centra pravi je "indijanski", ali ono što plijeni jest njegova odlučnost i argumentiranost. Moram priznati da naši filmovi o Domovinskom ratu najčešće izgledaju prepreatično, s izrazito crno-bijelom intonacijom. *U potrazi za Olujom* (iako je naš, jer Jack Baric ima hrvatske korijene, a i nastao je u koprodukciji s hrvatskim producentom Interfilmom i uz potporu Ministarstva kulture) drukčiji je, promišljen i precizan. Uza sve o ratu, Olui, planovima o tzv. Velikoj Srbiji te o Gotovini, film je i vizualno atraktivn - ne vjerujem da sam ikad na filmu video ljepše Pakoštane. Pravi film u pravo vrijeme, iako je jasno da je to samo film i da ne može utjecati na presudu. Svi znamo, a i Baric nas iz Amerike upozorava: UN s tim suđenjem želi opravdati sve svoje promašaje tijekom rata.

Leon RIZMAUL

Leon RIZMAUL

Priredio Ivan ŠARIĆ

Službena ljetna odora stožernog admirala Svete Letice

Vojni muzej u zbirci odora čuva odoru stožernog admirala Svete Letice. Odora je dar admirala Letice Vojnom muzeju. Sastoji se od: kape, košulje, kravate, bluze i hlača. Odora je boje pijeska. Sirovinskog sastava (kapa, bluza, hlače) 70% runska vuna, 30% PES, a košulja je 100% pamuk.

Stožerni admiral Sveti Letica završio je vojnopolomsku i ratnu akademiju. Bio je zapovjednik flote, načelnik Vojnopolomskih oblasti, prije odlaska u mirovinu radio je u Generalštabu JNA. Umirovljen je 1987. s činom viceadmirala.

Početkom Domovinskog rata uključio se u osnivanje i ustroj Hrvatske

ratne mornarice. Dana 12. rujna 1991. predsjednik Republike Franjo Tuđman imenovao ga je prvim zapovjednikom Hrvatske ratne mornarice, iste godine promaknut je u čin admirala, a u čin stožernog admirala 1996. Na dužnosti zapovjednika HRM-a ostao je do umirovljenja 1. lipnja 1996.

Umro je 2001. godine.

**HRVATSKI
VOJNIK**

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE RH
SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I INFORMIRANJE
Odjel hrvatskih vojnih glasila

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@mohr.hr)
Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@mohr.hr)

Zamjenik glavnog urednika za internet: Toma Vlašić (toma.vlasic@mohr.hr)
Izvršni urednik: Mario Galić (mario.galic@mohr.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir (marija.alvir@mohr.hr), Leida Parlov (leida.parlov@mohr.hr),
Domagoj Vlahović

Lektorice: Gordana Jelavić, Boženka Bagarić, Milenka Pervan Stipić
Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotograf: Davor Kirin

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Damir Bebek, Predrag Belušić

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@mohr.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo, tel: 3784-937

Marketing i financije: Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322

Tiskar: Tiskara Zelina d.d., K. Krizmanić 1, 10380 Sv. I. Zelina

Naslov uredništva: MORH, Služba za odnose s javnošću i informiranje,
p.p. 252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojnik.hr>, e-mail: hrvojnik@mohr.hr

Naklada: 5400 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2009.
Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

Povijest ratnog zrakoplovstva fascinira entuzijaste diljem svijeta. No, bez obzira na kasnije masovne zračne bitke ili nevjerojatna zrakoplovno-tehnološka dostignuća, vrijeme I. svjetskog rata i tadašnjih pionirske letjelica te njihovih pilota, prvi zračnih asova, ostaje najpopularnije. Svima zainteresiranim preporučujemo www.theaerodrome.com, stranicu posvećenu asovima i zrakoplovima Velikog rata, kako su ga nekoč zvali.

Na stranici možete naći sve i svašta o tom vremenu i ljudima poput Manfreda von Richthofena ili Williama Bishopa, o tadašnjim pobjadama i porazima, odlicjima, zrakoplovima i njihovim tehničkim podacima... No, da skratimo: od 1997., kad je pokrenuta, stranica ima gotovo tri milijuna posjetitelja! Mislimo da nije potrebno reći ništa više.

D. VLAHOVIĆ

web info

SAVRŠENA PRECIZNOST*

BERMSHOT
LASER SIGHT & TACTICAL LIGHT SYSTEMS

